

# veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

12 pagini - 1 leu

**Cel mai vechi  
locuitor al Europei**

**Ciudatul metabolism  
al colibrilor**

**Dacă am ști cum  
ne vom comporta...**



**Se poartă ceea ce  
s-a demodat**

**Nici marile performanțe  
nu sînt noi?**

**Toboșara  
(Personaj mult aplaudat la ultima sărbătoare a dansului din Estonia)**

Foto: A. Makarov

**45**

ANUL XXVII  
5 NOIEMBRIE 1971  
(1390)



Dr. I. Senkevici este o personalitate bine cunoscută în cercurile științifice internaționale. Marele public a aflat de numele său cu prilejul expediției organizate de Thor Heyerdahl la bordul ambarcațiunii de papirus „Ra”. Înainte de această expediție, dr. I. Senkevici a petrecut aproape un an la stația „Vostok” din Antarctica — la o altitudine de 4 000 de metri și la temperaturi de minus 80 de grade. Acum, d-sa lucrează la Institutul de studii medico-biologice din

U.R.S.S. unde studiază cu precădere influența pe care o pot exercita anumiți factori asupra comportamentului uman.

De altfel acesta a fost și mobilul participării dr. Senkevici la expediția „Ra”. Cum concluziile la care a ajuns savantul sînt de evident interes general, am socotit că și cititorii noștri ar putea fi interesați de răspunsurile date de d-sa în cadrul interviului pe care-l reproducem mai jos.

## Documentar

# Dacă am ști cum ne vom comporta...

— Știm că la bordul ambarcațiunii „Ra” v-ați preocupat mai ales de problema raporturilor dintre membrii unei comunități mici aflate în condiții neobișnuite. Ce v-a făcut să vă aplecați anume asupra acestui aspect?

— Problemele pe care le implică conviețuirea în societatea umană sînt extrem de complexe și poate de aceea insuficient de studiate pînă în clipa de față. Ele au fost abordate de știință abia în ultimul deceniu.

Oricine știe că și în secolele precedente au fost organizate tot felul de expediții și călătorii, în care omul era scos din ritmul său obișnuit și plasat pentru multă vreme în mijlocul unui mic grup de semeni total izolați de restul lumii. Între membrii acestor mici comunități se iscau deseori conflicte dramatice. Aceste conflicte erau de obicei, explicate prin firea nesociabilă a unor indivizi și chiar printr-un anumit grad de descompunere a naturii umane. Cercetări recente au arătat însă că lucrurile sînt mult mai complicate. Oamenii, intră în contact unii cu alții nu ca niște simple roțițe ale mecanismului unui ceasornic. Societatea umană este guvernată de cu totul alte legi. Iar cînd se alcătuiește o expediție științifică, echipajul unui submarin sau al unei nave cosmice este mai mult decît necesar să se țină seamă de aceste legi.

## ● Ce preferăm între conștiinciozitate, curaj și buna pregătire?

— Trebuie să înțelegem că au și fost elaborate unele criterii de selecționare a celor ce urmează să alcătuiască astfel de colective?

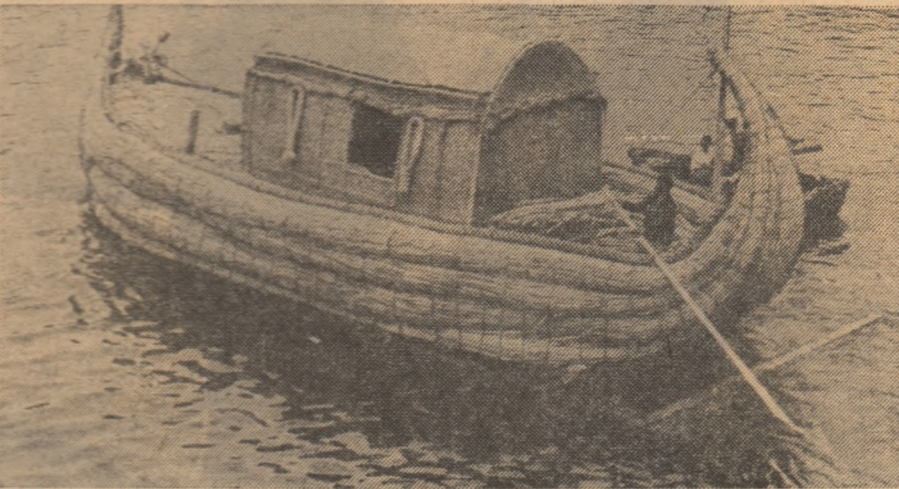
— Există într-adevăr anumite criterii, dar deocamdată ele sînt încă aproximative. Căci este, se pare, imposibil de găsit un număr suficient de indivizi care să aibă absolut toate calificativele necesare. Ceea ce înseamnă că organizatorii de expediții sînt puși în fața unei mari dileme. Să prefere, de pildă, conștiinciozitatea și hărnicia? Imi amintesc, în legătură cu această situație, de o relatare a lui Fridtjof Nansen, celebrul explorator al Arcticii. Johansen, pe care exploratorul îl luase cu sine într-o expediție, era un om corect și dibaci care își îndeplinea întotdeauna la timp obligațiile. Vicisitudinile unei misiuni au făcut ca cei doi să fie siliți a rătași timp de optsprezece luni printre ghețurile Oceanului Înghețat de Nord. Umblau în haine înghețate, se hrăneau cu carne de morsă, încălzeau apa cu căldura trupului lor. Dar nu aceste condiții neobișnuit de dificile au fost cea mai grea încercare pentru ei. Cei doi nu-și adresau aproape nici un cuvînt, își spuneau ce aveau de spus cam o dată pe săptămînă și numai în chestiuni oficiale. Johansen începea de fiecare dată cu: „Domnule șef al expediției...” Încît viața lor nu era prea veselă. Fiecare din ei îl avea alături pe celălalt și totuși se simțea în cea mai desăvîrșită singurătate.

Ar trebui deci, preferat curajul, bărbăția? Cu alte cuvinte oameni care, indiferent de împrejurări, să-și păstreze singele rece și puterea de muncă? Dar să încerc să exemplific și această situație. Am în față jurnalul lui Albert Falcoț, cunoscut scufundător și colaborator al lui J. I. Cousteau. Iată ce a notat Falcoț în timp ce se afla într-o casă subacvatică pe fundul oceanului:

„Mă simt slăbit... Mi-e frică că n-am să rezist pînă la capăt. Munca sub apă a devenit înfiorător de grea. Orice aș face mi se pare neverosimil de dificil. Ani de zile am dormit fără vise, dar acum recuperez această „pierdere”. În fața ochilor îmi apare mereu un coșmar pe care n-am să-l uit niciodată. Este o stare de apăsare, de sufocare amestecată cu tristețe, teamă... Am senzația că mă sugrumă o mină invizibilă. Trebuie să plec. Să mă întorc la suprafață”.

La prima vedere pare imposibil ca aceste rînduri să fi fost scrise de „imperturbabilul Falcoț”, imblinzitor de rechini, și pasionat navigator subacvatic. Prin urmare, organizatorii de expediții de mare răspundere trebuie să poată prevedea și astfel de metamorfoze psihologice.

Dar poate că la alcătuirea acestui tip de mini-comunități ar trebui preferați specialiști cu foarte bună pregătire? O lungă experiență a dovedit, însă, că nici această condiție nu garantează totdeauna o reușită deplină. În cursul celui de-al doilea război mondial, aviația americană înregistra într-o vreme mari pierderi, deși echipajele avioanelor erau alcătuite numai din ași, piloți cu multă experiență și foarte curajoși. Un timp nimeni n-a putut explica cauzele



„Ra-2”, un original laborator de studii a psihologiei de grup

pierderilor amintite, pînă cînd au intervenit psihologii care au propus ca echipajele să fie alcătuite... În conformitate cu răspunsurile pe care piloții urmau să le dea la un număr de teste psihologice. Și într-adevăr, curînd s-a văzut că aceasta era soluția. Astăzi, în multe țări se realizează o sporire a productivității muncii în întreprinderi prin alcătuirea de grupuri întemeiate pe raporturile dintre muncitori.

## ● Aristotel avea dreptate

— Vă amintiți, poate, că Aristotel spunea că cel mai important lucru în viață este prietenia. Înseamnă, oare, că e bine să se țină seamă de simpatia pe care unii oameni o nutresc față de alții?

— Și da, și nu. Am să încerc să mă fac înțeles apelînd la o experiență făcută de profesorul F. Gorbov, care s-a ocupat multă vreme de psihologia grupurilor. Într-o zi, F. Gorbov a asistat la următoarea scenă. În patru cabine de duș vecine intraseră patru bărbați. Din cauza diametrului mic al țevilor apa caldă nu ajungea simultan în toate cabinele. Cînd toți patru au deschis robinetele, fiecare încercînd să capete el cel dîntii apă caldă, rezultatul a fost jalnic pentru toți. Atunci F. Gorbov s-a gîndit la câteva variante posibile de comportament pentru membrii grupului respectiv. Dacă grupul ar fi avut un organizator (pe care psihologii îl numesc lider), cu inițiativă, toți ar fi izbutit să se spele destul de repede. Dacă s-ar fi ivit doi conducători, situația ar fi fost mai puțin clară. În sfîrșit, dacă nici unul din cei patru bărbați n-ar fi vrut să țină seama de ceilalți, cum s-a și întimplat în cazul de mai sus, situația ar fi fost, adică a și fost, exasperantă. Experiența a servit ca bază pentru crearea aparatului numit „homeostat”, utilizat astăzi cu succes de M. Novikov și alți psihologi sovietici.

— Ați putea să ne povestiți, fie și sumar, despre raporturile din sinul echipajului „Ra”?

— Evident, nu numai în cursul unei călătorii ca aceea a noastră la bordul unei ambarcațiuni de papirus, ci și în cursul altor experiențe similare — cînd oamenii sînt izolați de condițiile obișnuite — sînt posibile în principiu trei scheme de comportament în grup. Dacă membrii grupului sînt legați numai de identitatea unor misiuni concrete, nu se poate spune că ei alcătuiesc o comunitate bine încheagată. Aceasta este mult mai puternică atunci cînd între componenți există și o anumită afecțiune, ba chiar raporturi de prietenie. Comunitățile cele mai bine sudate sînt cele în care există atît o identitate de interese, cît și o simpatie reciprocă.

În ce privește expediția „Ra”, cred că ea poate fi socotită ca o întimplare ieșită din comun. Oamenii de diverse

cu rechini și pe picioarele lui se mai văd și acum urmele colților acestor fiare. După cum nu s-a temut să iasă înaintea unui astfel de monstru, să-l hrănească din mină și să-l mîngie ca pe un animal domestic. În fundul sufletului este totuși un nihilist: s-a întimplat, de pildă, să refuze calm orice treabă importantă invocînd drept scuză tot felul de motive absurde. Uneori ajungea chiar la explicații neplăcute. Și totuși nimeni nu rezista la farmecul lui, iar gumele lui Georges ne-au fost nu o dată de mare folos în clipe dificile.

Cele de mai sus sînt, firește, amănunte fără importanță. Căci, după cît se pare, nu există o microcomunitate ideală. Ceea ce trebuie reținut e concluzia desprinsă din călătoria la bordul ambarcațiunii „Ra”, că comunitățile internaționale sînt rezistente, viabile, că ele contribuie la o mai bună cunoaștere între oameni și, prin urmare, la o mai bună înțelegere.

— Și o ultimă întrebare; cum vă imaginați viitorul psihologiei de grup?

— Încă scriitorii antici au evocat de multe ori situații dramatice iscate din incompatibilitatea psihologică a oamenilor. Ele au constituit, astfel, din totdeauna o sursă de inspirație pentru scriitori. Dar ca știință, psihologia de grup este foarte tînără. Căci a trebuit să treacă multă vreme pînă să se găsească metode exacte, obiective, de cercetare. În deceniul al treilea savantul Behterev a încercat să explice comportamentul mulțimii și a imaginat chiar un fel de teorie pe care a numit-o „Psihofiziologia colectivă”. Dar el privea raporturile umane de pe poziții pur fiziologice. Comportamentul uman, posibilitatea omului de a găsi un limbaj comun cu semenii săi depînd însă nu numai de particularitățile fiziologice ale indivizilor, ci și de educația, de cultura lor, de concepții, de mediul social.

Problemele compatibilității umane sînt astăzi cercetate de tot mai mulți specialiști. Este de altfel și un imperativ al vremii noastre. Explorarea Cosmosului, a adîncurilor marine, a ținuturilor depărtate și nepopulate reclamă trimiterea unor expediții științifice de proporții tot mai mari. La alcătuirea lor este, evident, nevoie de experiența psihologilor, care beneficiază acum și de aparatul cibernetic. Cu timpul, specialiștii vor putea desigur alcătui programe care să cuprindă toate informațiile necesare despre comportarea unui om în grup. În ziua aceea se va putea organiza din timp orice grup, care se va dovedi în stare să ducă la bun sfîrșit, în orice condiții, orice misiune, iar pe deasupra va fi și puternic sudat.

documenta.

documentar docum.

mentar documentar de

documentar document

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu



## A 54-A ANIVERSARE A LUI OCTOMBRIE ROȘU

## Cum a fost creată stema...

Se punea problema creării stemei statului sovietic, care trebuia să se deosebească fundamental de tot ce cuprindeau stemele țărilor capitaliste.

Direcția treburilor administrative din Consiliul Comisarilor Poporului primise un desen în acuarelă. Ecusonul era rotund, cuprindea simbolurile pe care le cunoaștem, dar la mijloc era o spadă care străbătea întreg ecusonul. Minerul se pierdea în nodul panglicii care lega spicele din partea de jos a stemei, în timp ce virful se infiea în razele de soare care împodobeau partea de sus. Când i s-a arătat desenul, Lenin era în biroul lui și stătea de vorbă cu Șverdlov, Dzerjinski și alți citiva tovarăși.

— Ce-i asta? Stema? Să vedem, să vedem, e interesant. A aruncat o privire asupra desenului, apoi s-a aplecat deasupra mesei. Il înconjurasem cu toții pe Vladimir Ilici și priveam cu interes schița stemei, propusă de un desenator de la tipografia Gosznak.

La prima vedere, stema era bine desenată. Razele soarelui răsăreau, pe fond roșu, în mijlocul unei jumătăți de coroană de spice de griu, înăuntrul căreia ieșeau bine în evidență secera și ciocanul, dar deasupra stemei era spada aceea de fier care o străbătea de jos în sus ca un avertisment...

— Interesant!... a observat Vladimir Ilici. Da, ideea-i bună. Dar de ce spada? Și ne-a privit rind pe rind. Luptăm, purtăm război și o să facem război atâta timp cât nu vom fi consolidat dictatura proletariatului și alungat din țara noastră gărzile albe și pe intervenționiști. Dar asta nu înseamnă de fel că războiul, militarismul, forța militară vor stăpîni într-o zi la noi. Noi n-avem nevoie de cuceriri. Politica de cuceriri ne este absolut străină; noi nu atacăm, ci ne apărăm împotriva dușmanilor dinăuntru și din afară; războiul nostru este defensiv și spada nu este emblema noastră. Noi trebuie s-o ținem ferm în mină spre a apăra statul nostru proletar atâta timp cât vom avea dușmani, atâta timp cât vom fi atacați, dar asta nu va dura mereu... Socialismul va birui în toate țările, asta-i sigur, frăția popoarelor va fi proclamată și realizată în toată lumea și nu vom mai avea nevoie de această spadă, care nu-i emblema noastră... a repetat Vladimir Ilici.

— Să scoatem spada din stema statului nostru

socialist... a adăugat el. Și o șterse cu un creion negru, bine ascuțit, printr-un semn de corectură, pe care-l repetă și pe marginea dreaptă a foii.

— În rest, stema îmi place. Să aprobăm schița, pe care s-o mai vedem o dată în Consiliul Comisarilor Poporului, dar repede...

Am hotărît apoi să arătăm desenul fără spadă sculptorului Andreev. Acesta a socotit necesar să facă câteva retușuri de ordin tehnic, a redesenat emblemele, a adăugat niște spice de griu, a întărit strălucirea razelor soarelui, a dat ansamblului relief, expresivitate.



Un document fotografic. Primul regiment de cavalerie al Armatei Roșii în Petrogradul anului 1918

Și a semnat desenul. Am înapoiat deci proiectul de stemă desenatorului de la Gosznak, care era acolo, și i-am cerut să refacă desenul.

Și, în sfârșit, stema R.S.F.S.R. a fost definitiv adoptată la începutul lui 1918.

V. Bonci Bruevici

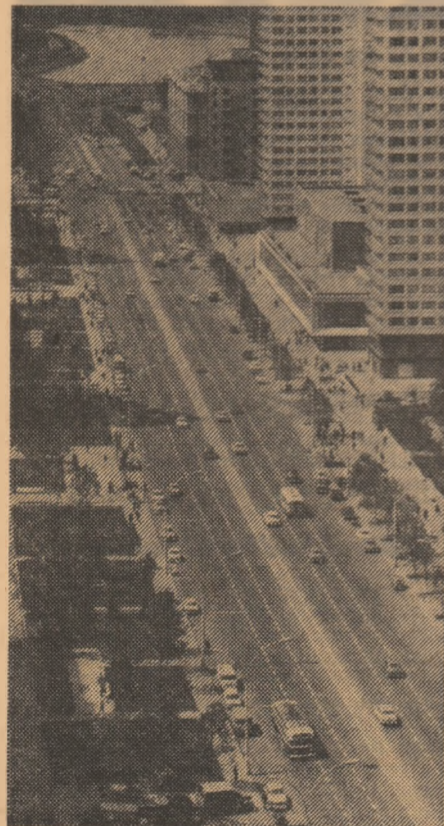
## AUTOMOBILE

## De șase ori mai multe turisme...

Industria sovietică de automobile se pregătește pentru un adevărat salt calitativ. În 1975 ea urmează să producă 2—2,1 milioane mașini. În același timp, în cadrul acestui efort general, un accent deosebit este pus pe sporirea producției de turisme.

În 1970, ultimul an al celui de-al optulea cincinal, industria de automobile a U.R.S.S. a produs 916 000 mașini, dintre care 314 000 turisme (sau 37,6%). Pînă la sfârșitul celui de-al nouălea cincinal producția totală va

crește — cum am văzut — de mai bine de două ori, dintre care cea de autoturisme va însuma 1 200 000—1 300 000 de unități sau un procentaj de



Moscova, Peisaj citadin

60—62%. Toate acestea vor face ca să se poată vinde populației de șase ori mai multe mașini decît astăzi...

Aceste rezultate impresionante se vor realiza în primul rind grație împrejurării că uzina de la Togliatti, pe Volga, va lucra cu întreaga ei capacitate. De altfel încă anul acesta ea va produce 160 000 de turisme „Jiguli”. În cursul anilor imediat următori, rit-

mul ieșirilor de pe porțile marii uzine va crește apoi astfel: în 1972 — 320 000 de mașini, în 1973 — 500 000, în 1974 — 635 000, în 1975 — 660 000.

Reamenajarea uzinei „Komsomolul leninist” din Moscova și terminarea construcției uzinei de la Ijevsk vor permite, în fine, trecerea barierei de un milion de autoturisme pe an. Încă din primul an al noului cincinal va începe producția de mașini „Moskvici” în noile ateliere ale uzinei din cartierul „Tekstilșciki” din Moscova. Hala principală a noului ansamblu — cu o suprafață de 228 000 metri pătrați — este utilată cu echipament ultramodern, ceea ce va face ca uzina să poată produce 200 000 de vehicule pe an, adică de două ori mai mult decît pînă acum. Omologul ei din Ural a început să fabrice turisme „Moskvici” în 1966. Anul acesta, uzina din Ijevsk va produce 70 000 de vehicule, iar la sfârșitul actualului cincinal 220 000 de mașini.

Aceste remarcabile realizări în producția de turisme „Moskvici” sînt facilitate de mărirea capacității uzinei de motoare din Ufa, care aprovizionează uzina din Moscova și cea din Ijevsk.

## PROBLEME ȘI SOLUȚII

## Montori electronici

După toate probabilitățile, într-un viitor apropiat vom asista la o schimbare a actualelor metode de montare a filmelor de cinema și televiziune și de înregistrare pe bandă de magnetofon a programelor de televiziune. Motivul e lesne de ghicit: au apărut sisteme electronice de montaj sau de înregistrare pe videomagnetofon.

În cursul montării electronice a imaginilor de pe pelicula cinematografică, montorii nu vor mai atinge pelicula sau banda de magnetofon; și cu toate acestea, creatorii filmelor vor putea selecta dintr-un număr nelimitat de variante ale unei scene pe cea mai izbutită și vor putea s-o revadă de cîte ori vor dori etc. Acest sistem modern este alcătuit din magnetofone, dispozitive electronice de memorat și discuri magnetice. Se speră că el va permite specialiștilor să renunțe la cea mai mare parte a etapelor prin care trece acum prelucrarea materialului filmat, care ia mult timp și reclamă cheltuieli mari.

Stînd în fața unui panou de comandă prevăzut cu două ecrane, regizorul va așeza în ordinea necesară episoadele cele mai izbutite din punctul său de vedere. Pelicula astfel alcătuită poate fi imediat vizionată ca un tot unitar, în timp ce cadrele „tăiate” sau respinse vor fi păstrate în memoria electronică spre a putea fi folosite la nevoie.

În momentul de față montarea unui mic episod pe banda magnetică a videomagnetofonului durează circa 20 de minute, lăsînd astfel libere aparatele de înregistrare atît de scumpe. Autorii sistemului socotesc că economiile realizate prin adoptarea lui sînt extrem de mari, iar amortizarea întregii instalații se va face rapid.

Principalul instrument de lucru al sistemului electronic preconizat va fi un „creion de lumină” cu care se va trece ușor peste cuvintele de pe ecran care semnifică diverse operațiuni. Să presupunem, de pildă, că un regizor dorește să vadă o anumită scenă dintr-o piesă de televiziune. El va atinge cu „creionul” cuvintele respective de pe ecran și în aceeași clipă va avea în față scena dorită. Ecranul îi va comunica și că mașina electronică de calculat este gata să înceapă lucrul. Apoi punctul luminos al „creionului” va cădea pe cuvîntul „pornire” și lucrul va începe. Operatorul va putea comanda în orice clipă „stop”. Sau va putea relua orice scenă. Apoi va vedea tot episodul montat, iar dacă va fi nevoie îl va compara cu o variantă anterioară. În laboratoarele obișnuite acest lucru durează cel puțin o săptămînă.





# PRIMELE MĂNUȘI ALE LUMII

## Culmile și abisurile boxului profesionist

Mândria muzeului lui Nat Fleischer (redactor la „Ring”, revista de box americană — N.R.) este un clopot. Nimeni nu știe al cui a fost și la ce era folosit. Unii spun că a fost luat de la bordul unei mici ambarcațiuni, dar asta nu mai are nici o însemnătate. Important este că semnalul lui sonor a inaugurat istoria oficială a campionatelor de box profesionist.

La 7 septembrie 1892, la semnalul arbitrilor But Masterson, în sala „Olimpic” din New Orleans a început duelul pentru titlul de campion mondial între John Sullivan și Jim Corbett.

John Sullivan, irlandez de origine, s-a născut în 1859 într-un cartier din Boston unde i se stabiliseră părinții. John vădise încă din copilărie o neobișnuită rezistență și forță fizică. Înainte de a deveni boxer, încercase câteva meserii, dar nu izbutise în nici una din cauza firii sale. De cele mai multe ori se certa cu șefii, iar uneori îi și bătea. În același timp Sullivan nu scăpa nici o competiție de box amator din Boston, unde ieșea de fiecare dată învingător. Dar îi plăcea foarte mult să și bea, încît în multe orașe din S.U.A. se mai povestește și acum despre „recordurile” lui în această materie.

Intr-o bună zi Sullivan s-a autodeclarat campion al lumii și a adoptat un atribut special, menit să înlocuiască „coroana”, anume o centură de campion. Tradiția de a-i distinge pe campioni de box cu o centură se menține și acum.

Dar cei mai mulți specialiști socotesc că primul campion de box al lumii a fost Jack Johnson. Acesta a fost și primul campion mondial de culoare care a aruncat mănua Americii rasiste. În ultimii doi ani, Jack Johnson a devenit din nou foarte popular; s-a făcut și un film despre el, s-au scris câteva cărți etc.

Tatăl lui Johnson, pastor baptist, dorea ca băiatul să învețe, să găsească de lucru și să devină un bun cap de familie. Jack se străduise să îndreptățească speranțele tatălui. În școală fusese unul din cei mai buni elevi, dar... lângă casa lui se afla un saloon, unde din când în când se organizau meciuri între boxerii profesioniști. Urmărind jocul printr-o spărtură din acoperișul saloon-ului, Jack a învățat boxul. Își confecționa singur un sac de antrenament, pe care exersa mișcările întrevăzute, ba chiar inventa și altele noi. În cele din urmă a căpătat atîta agerime și îndeminare, încît izbutea să aplice patru-cinci lovituri înainte ca sacul să înceapă a se mișca.

La 18 ani, Jack Johnson era hamal, dar mai lucrase pînă atunci și ca grădinar și boxase uneori. De obicei boxerii care luptau în baruri pentru bani mizau pe forța loviturii lor, dar nu știau să se apere. Johnson, care avea miini lungi, a înțeles însă repede că dacă lovea cu stînga și ținea cîțva timp mănua strîns lipită de nasul adversarului, acesta nu-i mai putea riposta. Curînd, Johnson a început să cîștige regulat. La 20 de ani cîștiga destul ca să trăiască pe picior mare.

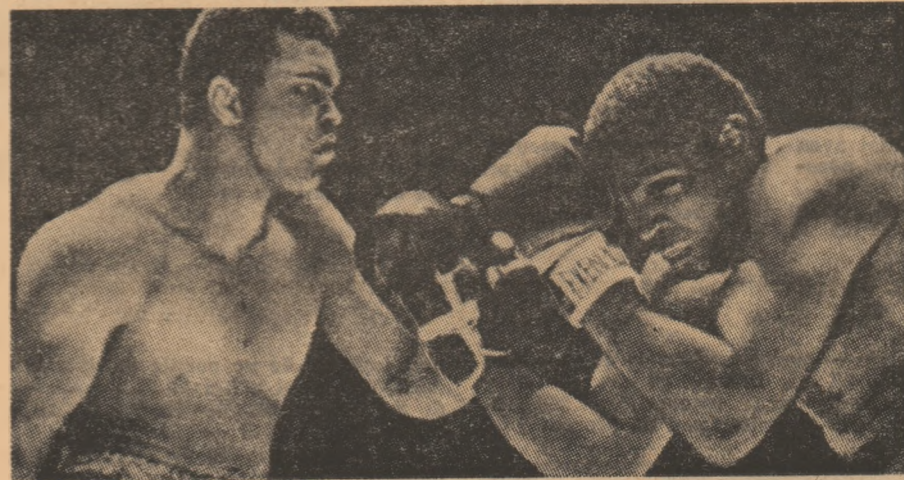
Dar după un K.O., cînd arbitrul a ridicat mîna lui Johnson în semn de victorie, pe ring au început să zboare mucuri de țigară și sticle de bere. Boxerul a privit incidentul ca un înțelept.

Pînă la urmă, însă, Johnson a părăvit ringul cu fruntea plecată. Întimplarea s-a petrecut în martie 1905, în repriza a 20-a a unui meci cu Marwin Hart. După ce începuse meciul lent, cedînd primele runde, Jack și-a luat revanșa și fața rivalului lui s-a transformat într-o mască insingerată. După încă o repriză sau două secundanții lui Hart s-ar fi dat bătăuți dar... Johnson a zărit pe genunchii unui spectator din rîndul întii un pistol parcă anume a-

șezat acolo și a botărit că era mai bine să piardă meciul la puncte.

### Goana după adversar

După aceea Johnson l-a mai provocat o dată pe Hart la luptă spre a se hotărî definitiv cine e mai puternic. Dar Hart a refuzat categoric. După ce campion a devenit Tommy Burns, Johnson i-a propus și acestuia o întîlnire. A trebuit, însă, să alerge după el de la San Francisco la New York, iar de acolo la Londra, Dublin, Paris și iar la New York. În cele din urmă l-a prins la Sydney, unde a făcut ce a vrut cu el. La mijlocul meciului, Johnson și-a îngăduit un super-truc: descoperindu-și partea dreaptă, a spus: „Lovește aici, Tommy!” Burns a lovit, dar fără nici un efect. „Și acum aici!”... Așa a deve-



Necruțătorul pumn al lui Joe Louis

nit Jack Johnson campion mondial absolut.

Nimeni n-a contestat faptul că Johnson era cel mai puternic. Dar „lumea civilizată” nu era încă pregătită să accepte ca rege al ringului un om de culoare. Ziarele au început să-l recheme în „careul magic” pe celebrul Jeffries. Deși Jeffries n-o dorea, la intervenția „puternicilor zilei” a trebuit totuși să se întîlnească cu Johnson în dimineața zilei de 4 iulie 1910 în orașul Reno. Dar în repriza 15-a, secundanții lui au zvirlit prosopul alb în semn de capitulare.

Cînd zările au publicat rezultatul duelului de la Reno, S.U.A. au fost cuprinse de un val de mișcări rasiste. America „neagră” jubila, iar cea „albă” se răzbură. În ghetoul din Saint Louis, de pildă, a explodat o bombă, la Chicago au fost uciși doi negri, la Richmond au fost spînzurați doi, iar în Atlanta patru. Soția lui Johnson, Etta, o albă, era atît de persecutată încît și-a pus capăt zilelor.

Curînd, lui Johnson i s-a intentat un proces: era acuzat că trecuse „în scopuri subversive” hotarele cîtorva state americane, însoțit de femei cu care nu era căsătorit. Au fost găsite, evident, două femei dispuse să depună mărturie împotriva campionului. Iar judecătorul Carpenter din Chicago a declarat că o simplă amendă ar fi o pedeapsă prea ușoară pentru acuzat, încît a adăugat și un an și o zi de închisoare. Apoi Johnson a fost eliberat pe o cauțiune de 30.000 de dolari ca „să-și pună ordine” în afaceri.

Cînd s-a văzut liber, a plecat în Europa, unde a cutreierat, în căutare de rivali, multe țări, între care Germania, Franța, Rusia. Nimeni nu voia însă să lupte cu el. Drept care, campionul a intrat într-o trupă de revistă, pînă cînd, în sfîrșit, a găsit la Paris un boxer demn de el. Lupta a durat 20 de reprize; Johnson a cîștigat la puncte. Ca învingător i se cuveneau 25.000 de dolari; organizatorul meciului de-

pusese toată suma la Banca Franței de unde participanții la meci urmau să-și ridice onorariul. Lucrul ar fi fost foarte simplu dacă depunătorul n-ar fi uitat însă să semneze ceul și n-ar fi plecat pe front (începuse primul război mondial) unde curînd a murit. Încît banii se află și acum la bancă.

Poate că Johnson nu s-ar fi înapoiat niciodată în S.U.A., unde îl aștepta închisoarea, dacă bătrîna-i mamă, în vîrstă de 83 de ani, n-ar fi vrut să-l vadă înainte de moarte. Dar cum să se întoarcă? În clipa aceea grea i-a venit în ajutor un vechi prieten care a luat legătura cu Ministerul Justiției; acesta i-a îngăduit lui Johnson să se înapoieze în țară, dar numai cu condiția să piardă în străinătate titlul în favoarea unui alt boxer american. Johnson și-a respectat angajamentul. Iar după ce și-a văzut mama, a trebuit să

se ducă la închisoare. Cum în detenție s-a comportat foarte bine, i s-a redus pedeapsa cu o lună. După eliberare a mai boxat cîțiva ani în meciuri demonstrative și a participat la diverse spectacole unde nu făcea decît să răspundă la întrebări.

A fost înmormîntat la Chicago: pe modesta placă funerară așezată pe mormîntul lui a fost înscrisă data nașterii și a morții însoțită de inscripția: „Campion mondial la categoria grea 1908—1915”.

Și acum să ne oprim ceva mai mult asupra negrului Joe Louis, care a lăsat cea mai luminoasă urmă în istoria boxului profesionist modern, unde e cunoscut și sub numele de

### Bombardierul negru

Cum arată acum Joe Louis? E bătrîn, puțin adus de spate, îmbrăcat modest, dar foarte corect. Lucrează la Las Vegas, faimosul centru al jocurilor de noroc. Joe îi primește pe oaspeții de „calibru greu” în tripoul care se numește „Casino”. În plus arbitrează meciuri de box, de catch, uneori face și pe telecomentatorului, ba chiar organizează întîlniri de box. Cunoșcînd situația financiară grea a fostului campion mondial, prietenii și admiratorii lui au organizat cîteva campanii filantropice spre a-i veni în ajutor.

Joe Louis, recordmanul recordmenilor, boxerul care în 12 ani și-a apărut de 25 de ori titlul de campion, ridicîndu-se din mizerie pe culmile gloriei, cunoscînd deopotrivă „plăcerile vieții” și durerea crăhului financiar, s-a născut la 13 mai 1914, în statul Alabama, ca al șaptelea copil al lui Mann și Lilly Barrow. Mann era muncitor necalificat și oricît se străduia nu-și putea hrăni numeroasa familie. Joe avea trei ani cînd tatăl lui, un bărbat puternic, a căzut la pat din cauza eforturilor prea mari. Cum familia n-avea banii ca să-l

ingrijească, bolnavul a fost internat într-un spital pentru săraci, unde a și murit din cauza unui dezechilibru nervos.



La 16 ani, Joe a terminat șase clase și a început să lucreze, ca și tatăl lui vitreg, la uzinele Ford din Detroit, unde familia lui se mutase între timp. În fiecare zi, după terminarea lucrului, Joe boxa în curte cu un prieten de-al lui, Emsey Robinson. Într-o zi cei doi tineri au intrat într-o sală de sport unde sperau să primească mănui și să boxeze pe un ring adevărat. Mama lui Louis dorea ca băiatul să învețe vioara, dar nu s-a împotrivit nici cînd a aflat de înclinația acestuia spre box.

În 1970, a fost la Moscova, împreună cu selecționata de box a S.U.A., cîntărețul Stanley Evans. Într-o discuție pe care am avut-o cu el, cîntărețul și-a amintit că, cu foarte mulți ani în urmă, el l-a învins în ring pe... Joe Louis. Întimplarea s-a petrecut cu prilejul unui din ultimele meciuri de amator ale viitorului campion la boxul profesionist. Evans știa că Louis lovea mai puternic și de aceea și-a construit comportarea pe „retrageri”. Lovea primul și apoi sărea imediat înapoi, tactică care i-a asigurat victoria. Cei doi s-au mai întîlnit o dată în ring în finala turneului de box amator „Mănușile de aur”, cînd victorios a fost Louis.

În seara aceea se afla în sală celebrul jurist de culoare John Rocksborough, care l-a luat sub protecția lui pe Joe, ajutîndu-l să se pregătească pentru cîștigarea titlului de campion mondial absolut. În care scop l-a angajat pe încercatul antrenor Jack Blakeburn. Rocksborough a stabilit condițiile financiare în care urma să joace viitorul boxer profesionist, iar Blakeburn era destul de sever și exigent pentru ca elevul lui să se antreneze intens. Pentru primul lui meci ca profesionist, în vara lui 1934, Louis a primit 52 de dolari, dar după mai puțin de un an, pentru victoria dobîndită asupra lui Primo Carnera a încasat mai bine de 400 000 de dolari. În primul an a susținut în medie două meciuri pe lună obținînd 26 de victorii dintre care 22 prin K. O. Avea 21 de ani.

După înfrîngerea lui Carnera, Louis s-a întîlnit cu un alt fost campion mondial: Max Baer. A urmat o nouă victorie prin K. O. În 1936 urma să-l întîlnească pe Max Schmeling. În vederea evenimentului, boxerul german a petrecut mult timp într-o sală de proiectie, studiînd filmele meciurilor tinerei „vedete”. Cu acest prilej el a constatat că Louis se descoperă încît i se putea administra o lovitură în maxilarul drept. În felul acesta în repriza a 12-a Bombardierul a fost făcut K. O.

Cu toate acestea, liderii boxului profesionist american, care aveau cuvîntul hotărîtor, au socotit că Louis, nu Schmeling, trebuia să se întîlnească cu Braddock, campionul mondial. E adevărat că pentru acest lucru Louis a trebuit să obțină 12 victorii succesive. Și astfel la 22 iunie 1937 Joe Louis, în vîrstă de 23 de ani, s-a suit pe ring spre a lupta împotriva lui James Braddock. În prima repriză se părea că celebrul campion avea să-și mențină titlul, dar fiind că în cursul înclătărilor la mică distanță își trimisese adversarul, printr-un scurt uppercut în maxilarul drept, în knock-down. Louis a fost numărat și abia a rezistat pînă la sfîrșitul reprizei. Apoi, în pauză, și-a revenit în fire, a luptat calm încă trei minute, iar după aceea a accelerat ritmul. În repriza a opta, epuizat, mort de oboseală, James Braddock a căzut

V. Kukușkin  
G. Tolstikov

(Continuare în pag. 11-a)

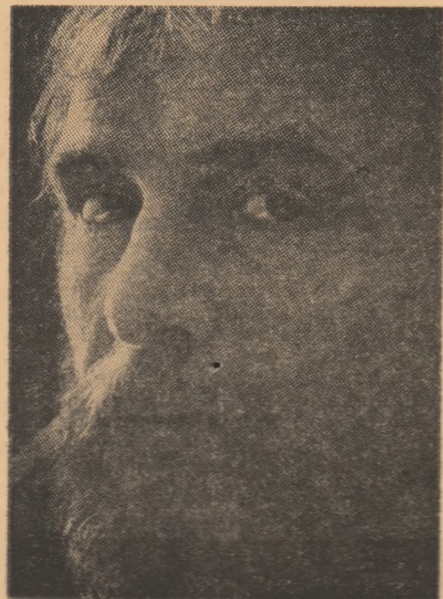


INTERVIU

Cine ești dumneata, Innokenti Smoktunovski?

Un om care ne privește de pe pinza tablourilor și aceea a ecranului? Un artist celebru care ne surprinde mereu? O ființă ciudată, complexă și pasionantă? Cineva a încercat o descriere: „Statură mijlocie. Nu foarte arătos. Nu foarte frapant. Un om ca toți oamenii. Merge cu picioarele puțin depărtate și ușor adus de spate. Dar e de ajuns să-l vezi o singură dată, pentru ca să simți forța magnetică a atracției sale”.

De aceea a și fost descoperit după o cale lungă, sinuoasă și grea. Dar în 1958 omul acesta a pus pe drumuri iubitori de teatru din multe orașe sovietice, dornici să-l vadă în rolul prințului Mișkin pe scena teatrului „Gorki”



In unchiul Vania...

din Leningrad. În primul film care a făcut să se vorbească de el a fost Farber, matematicianul miop, civil până-n măduva oaselor, dar soldat în „Soldații”. După el a fost leneșul și disprețuitorul Ghennadi din „Anul bisect”; Kulkov, fizicianul ironic și strălucitor din „Nouă zile dintr-un an”; Hamlet, suflet revoltat; Mozart, genial și vulnerabil; „sfintul” Detocikin din „Păziți-vă automobilul!”; Sașa Kirillov din „Măsura riscului”, — cap eminent, dar caracter execrabil; Porfiri Petrovici din „Crimă și pedeapsă”, fire puternică și voluntară; Ceaikovski, maladiv și inspirat; Ivan Voinișki, „unchiul Vanea” al tuturor.

Critica a renunțat să-l adune laolaltă toate personajele și să le încadreze ordonat într-o categorie. Personajele lui sfarmă ireverențios toate schemele, si-lindu-i pe specialiști să-și caute salvarea în „universalitatea” lui Smoktunovski.

Iar când te încapăținezi totuși să găsești cheia întrebării: „Cine ești dumneata, Innokenti Smoktunovski?”, te vezi în fața unui om cu chipul obosit, cu ochi atenți și inspirați.

— Poate că unii actori să aibă secrete. Eu n-am. Nu sînt nici vrăjitor, nici alchimist și încă și mai puțin aventurier. Imi pare rău, dar n-am mistere. Creația artistică cere o dăruire to-

tală. Dacă meseria noastră are vreun secret, apol acesta este.

— Care-i rolul dv. preferat?  
— Am să vă dau un răspuns banal. Aș minți dacă aș spune că rolul preferat e acela pe care nu l-am jucat încă. Fiecare rol m-a solicitat total, cu sănătatea, cu forțele mele, cu cea mai prețioasă materie — timpul meu. Dar personajul cel mai iubit rămîne totuși Mișkin, el le-a hrănit cel mai generos pe toate celelalte.

— Ce vă deranjează cel mai mult?  
— Timiditatea mea.  
— Cum se fac descoperirile, „trouvaillle”-urile actorului?

— Cel mai adesea pe neașteptate. Dar francezii au dreptate cînd spun că improvizația cea mai reușită este aceea bine pregătită.

— Ce credeți despre lumea filmului înainte de a pătrunde în ea?

— Credeam că actorii sînt oamenii cei mai fericiți, că natura l-a înzestrat cu dinți superbi, cu un fizic agreabil, cu o viață mirifică. Nu bănuiam cit e de greu în realitate. Este o muncă infernală! Dizolvîndu-ne în personajele noastre, ne ucidem, la propriu, eul nostru. Sîntem în același timp natură, creatori și manechini. Dar acestea sînt cerințele meseriei noastre, așa încît n-avem încotro, trebuie să ne masacrăm. Ceea ce nu ne împiedică să fim niște nenorociți nespun de fericiți.

— Care-i cel mai bun artist, după părerea dv?

— Evgheni Evstigneev este un actor unic. Sînt multe de învățat de la dînsul. Păcat că regizorii nu exploatează decît calitățile lui de compoziție. Din cinematografia străină imi plac mult de tot Charles Laughton, Spencer Tracy, Peter Finch, Maximilian Schell, Montgomery Clift.

— Ce părere are soția dv. despre actorul Smoktunovski?

— Părerile se schimbă. Se pare că am devenit un actor acceptabil. Dar, bineînțeles, ar prefera să consacre mai mult timp familiei. Deoarece copiii cresc: Mașa are 5 ani, Filip, 13. Soția mea este un om înțelept și subtil. Înțelege totul. Mă ajută în ceea ce fac bine și mă dojenește în ceea ce e indolent. Imi pare rău că în anumite cazuri nu i-am ascultat sfatul. Evenimentele l-au dat dreptate.

— În afară de profesia dv. ce altă artă vă place?

— Muzica.  
— Scriitorii preferați?  
— Dostoievski, Tolstoi. Imi mai plac Shakespeare, Burns, Montaigne, Hemingway.

— Celebritatea vă deranjează?

— Uneori da. Publicul așteaptă de la noi nu numai un rol nou, ci și ceva senzational. Ceea ce nu-i intodeauna posibil... și nici totdeauna necesar, de altfel. Dar, dincolo de asta, o popularitate de bună calitate deschide multe uși și te ajută să cunoști oameni interesanți.

— Ce pasiuni extracinematografice aveți?

— Am mai spus: „colecționez” oameni interesanți... Imi iubesc familia... Imi place să aprind un foc de vreascuri în pădure... Dar cu prudență, fiindcă iubesc pădurea. Ca un om primitiv, urmăresc jocul flăcărilor, imi las imaginația să hoinărească, gîndesc, discut în gînd cu oamenii care imi sînt dragi. vorbesc singur...

Iuri Șiriaev

ANIVERSĂRI

Bucurie la Vallauris

Și așa, o veche dispoziție a fost încălcată: pentru prima oară în istoria acestui templu al artei, Luvrul a adăpostit în sălile sale pinzele unui pictor în viață. „Contravenientul” este Pablo Picasso, sârbătorit recent cu prilejul împlinirii a 90 de ani.

În acele zile de sărbătoare pentru toți iubitorii de frumos, am fost martor la bucuria unui mic orașel din sudul Franței, Vallauris, pentru ai cărui locuitori Picasso este nu numai o mîndrie națională, ci și al lor, prietenul și binecîntatul lor.

Vallauris constituie o pagină din biografia artistului, care a pus mult suflet, mult talent și multă ingeniozitate spre a face să reinvie arta vechilor olari și ceramiști, spre a-i da forme și sensuri noi. Grație lui, faima ceramicii de Vallauris a trecut de mult hotarele Franței. Dar pentru localnici ea înseamnă nu numai o artă care le produce bucurie și plăcere, ci și o artă care le dă prilej de a munci, adică piine. Mulți olari și familiile lor au putut rămîne astfel pe loc, avînd traiul asigurat și nefiind siliți să-și caute de lucru în altă parte.

În centrul orașului s-a deschis expoziția „Ceramica la 25 de ani”. Iar în muzeul de pe lângă primărie a fost expusă celebra frescă a lui Picasso, „Război și pace”. Artistul a pictat-o acum mai bine de două decenii, pe ușile capelei din localitate, exprimînd într-o formă plastică acest antagonism încă nerezolvat din istoria umanității, opunînd imaginea Păcii, construită parcă din cubulețe de o mină naivă de copil și vopsită în toate culorile curcubeului, imaginii Războiului — care se strecoară din tărîmurile întunecate ale groazei, urii și disperării.

Difuzoare instalate în tot orașul au adus în casele tuturor locuitorilor zvonul de bucurie al concertului festiv, prezentat în fața unei mulțimi de mii de oameni, adunați în piața centrală a orașului. În fața spectatozilor s-au întrecut în măiestrie trubaduri, dansatori și cîntăreți. Mulți au venit din colțuri depărtate de lume ca să-și exprime prin intermediul artei lor admirația față de marele artist. Mulțimea a aplaudat înfocatul „Flamenco” — sol al Spaniei natale a lui Picasso, și grația dansului clasic interpretat de soliști ai Teatrului Mare din Moscova.

La Vallauris, a fost astfel o mare și unanimă bucurie.

V. Jdannikov



— Treziți-vă, teatrul a plecat în turneu

Desen de B. Bossart

CINEMA

A infringe infringerea

Vasili Ordinski cel din public nu seamănă cu filmele lui. Auzindu-l cum umple spațiul discuției cu vervă, spirit acid, umor, te întrebi cum de nu face comedii. Dar în film el a optat pentru tonul grav. Tot ce a realizat pînă acum este spus pe acest ton, pe care îl preferă în singurătatea mesei de lucru.

După șase filme acesta se conturează a fi stilul regizoral al lui Ordinski, pe alocuri mai impersonal, în schimb purtînd o puternică amprentă individuală atunci cînd temele sînt de anvergură, de mare respirație. S-ar spune că pe Ordinski îl interesează mai puțin cazurile izolate. El se simte la largul lui în mari colectivități umane, unde certa-i vocație a pateticului are cîmp larg de desfășurare. Așa a fost „Marele minereu” — povestea șantierului unei hidrocentrale care schimbă nu numai natura locului, ci și destinele oamenilor, așa a fost „Dacă ți-e dragă casa” — documentar de excepție despre unul dintre momentele esențiale ale celui de-al doilea război mondial, bătălia Moscovei; așa este „Piața Roșie” (în premieră pe ecranele noastre) — pagină din complexul eveniment al nașterii Armatei Roșii. Iar faptul că regizorul va ecraniza pentru televiziune trilogia „Calvarul” a lui Alexei Tolstoi întărește această impresie.

În Uniunea Sovietică există o veche legendă ostășească. Ea afirmă că în ziua primei aniversări a Revoluției din Octombrie, în Piața Roșie din Moscova Lenin a primit, rostindu-l o dată cu ei, jurămîntul militar al ostașilor Armatei Roșii. Cum se întimplă adesea cu legendele, și aceasta are un simbul de adevăr. Într-adevăr, Lenin a primit jurămîntul primelor unități ale armatei muncitorilor și țărănilor, însă nu în Piața Roșie, ci în curtea vastă a unei uzine din Moscova. Dar scenariștii I. Dunski și V. Frid au respectat întocmai legenda. Scenariul lor, distins cu premiul I la un recent concurs, stă la baza filmului „Piața Roșie”.

Tema vastă a devenirii forțelor armate ale tinerei Republici sovietice este rezolvată prin reducția la exemplul unui singur regiment: Regimentul



Valentina Maleavina în rolul Natașei

38 de grenadierii din armata țaristă. Sătui de războiul urîț, ostașii se demobilizează de la sine și, cu întregul efectiv, se întorc în patrie. Acest regiment în dizolvare este întîmpinat de trimisul partidului, muncitorul petrogrădean Amelin (S. Liubșin), civil pînă-n măduva oaselor, dar conștient de importanța-i misiune. Împună cu locotenentul Kutasov (V. Șalevici), strălucit ofițer de carieră din armata țaristă, trecut de partea poporului răsculat și legîndu-și definitiv destinul de acela al Armatei Roșii, Amelin reușește să-i oprească pe oamenii obosiți, să-i convingă să întoarcă armele împotriva dușmanilor tinerei republici, să transforme masa amorfă de soldați în luptători conștienți ai revoluției. Îi ajută credința celor doi bărbați (care poartă ca pe o lumină caldă, prin întreaga lor viață eroică și agitată, dragostea pentru aceeași femeie, Natașa, soția lui Kutasov) în dreptatea cauzei lor. Aceeași credință neclintită care, pe o navă din flota Mării Baltice, a ajutat-o pe Femeia-comisar să învingă anarhia, aceeași credință neclintită care, în îndepărtate ținuturi siberiene, l-a ajutat pe comunistul Levinson să înfrîngă înfrîngerea...

Iulia Scutaru

REFLECTOR

● Serghei Bondarciuk pregătește un film despre decembrisți, după care va realiza un vechi vis: „Stepa” — după Cehov.

● Imprejurimile o rașului Cairo cunosc febra filmărilor. Acolo și-a „instalat tabăra” regizorul polonez Wladislaw Slesicki, pentru a turna „În deșert și în pădure”. Deșertul îl are aproape, dar pădurea o va filma acasă.

● Marcel Marceau interpretează un rol principal în filmul francez „Dragoste și iar dragoste”. Faimosul mim este, de altfel un oaspete frecvent al ecranului.

● În ciuda înfățișării sale blajine și triste, Charles Aznavour a fost distribuit în rolul unui comisar de poliție neîndurător. Indiscrețiile de pe platou lasă să se întrevadă că proaspătul comisar va izbui să vire groaza în răufăcătorii din filmul „Impușcături din buzunar”.

● Regizorul cehoslovac Karel Stekly turnează un film despre perioada terorii fasciste și a războiului civil din Spania.

● „Aventura e aventură” se intitulează noul film al lui Claude Lelouch, în care cineastul francez abordează probleme actuale văzute prin prisma a trei înși. Cei trei sînt Lino Ventura, Jean-Louis Trintignant și Charles Denner.

arta  
ca arta arta a.  
arta arta arta a.  
arta arta arta arta  
ta arta arta arta arta  
arta arta arta arta arta  
ta arta arta arta arta art  
arta arta arta arta arta





## BIOLOGIE

## De la un neuron la altul

Opinii științifice autorizate despre influența cimpurilor magnetice asupra sistemului nervos există de mai bine de două secole. Cu puterea-l de penetrație bine cunoscută, cimpul magnetic își exercită influența asupra tuturor sistemelor organismului. Efectul biologic al acestei înruriri depinde de mai mulți factori, printre care: intensitatea cimpului magnetic, durata și localizarea acțiunii, starea funcțională a organismului. De altfel, chiar și o acțiune locală periferică poate influența sistemul nervos. Cu alte cuvinte, independent de locul și momentul când apare reacția organismului la cimpul magnetic, sistemul nervos participă la ea direct sau indirect. Dar ce fenomene au loc atunci în însuși sistemul nervos?

Acțiunea exercitată de cimpul magnetic asupra organismului nu poate fi însă evidentă pentru oricine, întrucât nu există un simț „magnetic”. Uneori, totuși, cimpul magnetic își „croește drum” către simțuri prin analizoarele vizual sau epidermic. Când

în sfârșit, cea mai dramatică împrejurare din acest domeniu de cercetare ar putea fi socotită acțiunea directă a cimpului magnetic asupra țesutului cerebral. Comparând creierul cu o încăpere, organele de simț ar putea fi asemuite cu niște ferestre spre lumea exterioară. Dar, paradoxal, cu cât ferestrele sînt mai bine camuflate, cu atât e mai multă lumină în interior. O astfel de senzație a trăit, de pildă, specialistul sovietic I. Holodov cînd, făcînd o experiență cu zone cerebrale izolate sub aspectul neuronilor, adică cu fragmente de țesut nervos rămase în craniu dar menținînd legătura cu organismul numai prin canalele sanguine, a observat că activitatea lor electrică se modifică în cimpul magnetic mai clar decît în creierul nelezat. Părea că organele de simț „împiedică” creierul să reacționeze din plin la prezența cimpului magnetic. Din aceeași experiență s-a desprins mai apoi încă o concluzie, anume că fiecare zonă cerebrală poate reacționa independent



Studierea activității electrice a creierului

asupra capului acționează un cimp magnetic alternativ, poate lua naștere o emoție subiectivă, de pildă, exorimată sub formă de magnetofosfenă sau senzație de licărire a luminii. Durata ei este proporțională cu valoarea expunerii la cimpul magnetic. De unde și bănuiala unor specialiști că ar fi vorba de un interesant mecanism de acționare, altul decît simpla inducție a unei forțe electromotoare în receptorii celulelor din rețeaua cristalină.

Dar cea mai elocventă dovadă a influenței cimpului magnetic asupra sistemului nervos o aduce cercetarea histologică a creierului și zonelor periferice ale sistemului nervos la animale aflate în cimp magnetic. Experiențele făcute au arătat că în acest caz au de suferit grupuri precise de celule. Intensitatea cu care sînt lezați neuronii din măduva spinării, de pildă, erește o dată cu solicitarea motrică în cimpul magnetic. Această metodă nu dă totuși posibilitatea de a urmări dinamica modificărilor survenite în întregul sistem nervos al animalului. De aceea, specialiștii preferă înregistrarea activității electrice a diverselor zone ale creierului. Spre deosebire de excitanții obișnuiți, al căror rezultat imediat este indeseirea biocurenților creierului și scăderea amplitudinii lor, un cimp magnetic care acționează asupra capului unui animal descrie, după 10—30 de secunde, un tablou exact contrar. Asemenea modificări sînt, de obicei, specifice stării de somn, atât la om cît și la animale.

În același timp, s-a observat că, deși toate zonele creierului reacționează la cimpul magnetic, cea mai intensă modificare a activității electrice se observă la hipotalamus, unde sînt centrul vegetativ superior și în scoarța cerebrală care poartă răspunderea pentru activitatea nervoasă superioară. Cu alte cuvinte, cei mai importanți centri de reglare pe plan nervos și umoral își „revizuiesc” activitatea cînd se află sub influența cimpului magnetic. Această împrejurare ar putea fi utilizată — sîcotesc acum specialiștii — în vederea controlării dirijate a multor funcții ale organismului.

la cimpul magnetic.

Dar cum unitatea structurală a creierului este celula nervoasă, trebuia văzut cum se modifică și activitatea ei în cimpul magnetic. Și s-a văzut că frecvența descărcărilor scădea în majoritatea neuronilor indiferenți de unde erau luați: dintr-o zonă cerebrală a unui iepure, dintr-un ganglion de gîndac de bucătărie etc. De unde s-a tras concluzia că chiar celulele nervoase izolate reacționează la prezența cimpului magnetic.

Dar, în cursul experiențelor, neuronii n-au reacționat imediat la cimpul magnetic, așa cum răspund la acțiunea excitanților obișnuiți, ci numai după citeva secunde. Așadar, mecanismele de acționare a cimpului magnetic asupra celulelor nervoase se manifestă la nivel subcelular. Într-adevăr, cînd neuronii aflați un timp într-un cimp magnetic au fost cercetați cu ajutorul unui microscop electronic s-a constatat o „deteriorare” a structurilor mitocondriilor — organite citoplasmice care intervin în schimbul de energie. Datele biochimice obținute indică o sporire a conținutului de acid gamma-aminobutiric în creierul șoarecilor aflați sub acțiunea cimpului magnetic; este vorba de o substanță căreia unii cercetători îi atribuie rolul de mediator al inhibiției, adică de transmițător chimic al acestei acțiuni de la un neuron la altul.

## FIZICĂ

## Urechea dublată de ultrasunet

Din momentul cînd au fost descoperite posibilitățile potențiale ale ultrasunetelor, acestea au cucerit favorurile specialiștilor din multe domenii. Ceea ce captivează în primul rînd este fantastica densitate a energiei care,

în funcție de condiții, devine energie termică, chimică sau mecanică. Utilizînd aceste proprietăți ale ultrasunetelor, s-au descoperit tot felul de aplicații. Acum, ultrasunetele găuresc, de pildă, metalele, purifică aerul, execută suduri...

Medicina este și ea interesată de anumite posibilități potențiale, dar exact contrarii ale ultrasunetelor. Ea dorește, în speță, să împiedice manifestarea uriașei lor energii. Căci marea intensitate a ultrasunetelor poate avea asupra omului o acțiune distructivă. Un institut din Moscova studiază, de aceea, acțiunea ultrasunetelor de minimă intensitate asupra funcției auditive. Cum se realizează însă această acțiune.

Ultrasunetele au, se știe, proprietatea de a pătrunde în medii dense. Pe această bază a fost pusă la punct o originală metodă de ascultare chiar a ultrasunetelor cu o frecvență de 200 000 herți. Grație ei, specialiștii studiază care parte a aparatului auditiv percepe ultrasunetul. Cercetări recente au arătat că bolnavii de otoscleroză își păstrează capacitatea de percepție a ultrasunetelor la orice grad de surzenie. Cei care și-au pierdut auzul din cauza unei inflamații a nervului auditiv pierd și capacitatea de percepție a ultrasunetelor. Această constatare a permis să se găsească a nouă metodă de diagnosticare diferențiată a afecțiunilor aparatului auditiv. Iar experiențele ulterioare au arătat că gradul de percepere a ultrasunetelor are o mare însemnătate pentru aprecierea stării auzului și a perspectivelor de tratare a defectelor sale. De altfel, de pe acum se poate utiliza cu succes intervenția chirurgicală într-o serie de afecțiuni în care înainte nu era recomandată.

Nu de mult s-a încercat, de asemenea, sudarea țesuturilor vii prin ultrasunete. A fost realizat un aparat special care s-a încercat, pentru început, la sudarea țesutului osos. Experiențele făcute pe iepuri de casă au fost mai mult decît îmbucurătoare. Conglomeratul format prin sudarea oaselor a fost treptat înlocuit de țesutul propriu al animalului. Apoi ultrasunetele au trecut și pragul clinicilor. Operațiile de sudare a oaselor umane fracturate au marcat un alt mare succes. Nenumărate intervenții chirurgicale cu ajutorul ultrasunetelor au dus la vindecări rapide. Funcțiile organelor lezate se restabilesc aproape în întregime.

În sfârșit, ultrasunetele se vădese a fi și un bun anestezic în intervențiile chirurgicale. Ele au marele avantaj că bolnavul nu mai simte durerea chiar a doua zi după operație.

## PALEONTOLOGIE

## Cel mai vechi locuitor al Europei

Începînd de la 22 iulie 1971, omenirea numără un nou strămoș. În ziua aceea, paleontologii au scos la lumină zilei, în grotă Caune de l'Arage, la poalele masivului Corbières, din Pirinei, craniul celui mai vechi european cunoscut pînă astăzi. Omul din Tautavel, numit așa după satul pe teritoriul căruia a fost descoperit, a reînviat, astfel, la o vîrstă cît se poate de respectabilă: 200 000 de ani! Este un strămoș totuși mai puțin venerabil decît alții dacă luăm în considerare „marele salt înapoi” înregistrat de descoperirile din Africa, în Kenya și Etiopia în Valea Omo, salt care situează originile omului la circa 5 milioane de ani. Dar, descoperirea de la Caune de l'Arage este în anumite privințe capitală, întrucît umple „lacuna iritantă” existentă pînă atunci între pithecanthropieni și neanderthalieni. Într-adevăr, descoperirea noului hominid de la Tautavel îl revelează, în fine — ne asigură specialiștii — pe predecesorul necunoscut al omului de Neanderthal.

Grotă de la Tautavel este o vastă cavitate cu o lungime de peste 35 m și o lățime, în punctul maxim, de 10 m. Această zonă preistorică e cunoscută de scurtă vreme — de cînd acolo au fost semnalate, pentru prima oară, citeva unelte de silex, asociate cu oseminte fosilizate, lăsînd să se presupună că ar putea fi vorba de o „industrie” destul de veche. Primele săpături sistematice au fost întreprinse începînd din 1967, „zăcămintul” dovedindu-se a fi extrem de bogat în material arheologic. La început au fost scoși la iveală cîțiva dinți izolați apoi, în 1969, o primă mandibulă a unei femei de aproximativ 44 de ani. Apoi, în 1970, a fost descoperită o a doua mandibulă, a unui tînăr de 20 de ani. În fine, anul acesta, în iulie, a



știa știința știința știința știința  
știința știința știința știința  
știa știința știința știința și  
știința știința știința știința  
știința știința știința știința  
știința știința știința știința  
știința știința știința știința  
știința știința știința știința

fost descoperit un craniu, mai exact partea lui anterioară completă, adică fața, în stare foarte bună.

Înainte de începerea săpăturilor, paleontologii au întocmit un plan precis al grotii pe care au împărțit-o în pătrate cu latura de 1 m, fiecare pătrat corespunzînd unei zone ce urma să fie cercetată separat. Pe măsură ce o porțiune de sol era degajată, silexurile și osemintele abandonate de omul preistoric apăreau așa cum fuseseră lăsate acum 200.000 de ani.

În lunga linie care pornește de la primii hominieni (—5 milioane ani) și pînă la Homo sapiens (— 30 000 ani), în aspectul și morfologia acestor făpturi au putut fi constatate, se știe, diferențe foarte sensibile. Care este



Craniul celui mai vechi european cunoscut pînă acum. A trăit acum 200.000 de ani

poziția omului de la Tautavel în acest lanț arbore genealogic? Și, mai întii, care sînt criteriile care au permis determinarea vîrstei și sexului său?

În ce privește vîrsta, de 20 de ani, ea a fost determinată astfel. Craniul avea cel de al treilea molar; or, se știe, acești molari ies la vîrstă de 18—20 de ani. Pe de altă parte, acest al treilea molar nu era deloc uzat, ceea ce dovedește că abia apucase să iasă, în-cît nu încapă îndoială că în momentul morții omul nu avea decît ceva mai mult de 20 de ani. De altfel, sutura fronto-parietală, care nu se realizează complet decît la 25 de ani, era nesudată. Și acum, cum de s-a ajuns la părerea că craniul a aparținut unui individ de sex masculin? Cercetătorii au găsit două mandibule umane, a căror mărime foarte diferită părea să denote un important dimorfism sexual. Una din ele, pe care au numit-o Arago XIII, a aparținut unui individ de sex masculin, de circa 20 de ani. Cealaltă, Arago II, a aparținut unei femei de 40—55 ani și corespunde unei făpturi mult mai gracile. Acest important dimorfism la omul de Arago este un caracter arhaic care poate fi regăsit la australopiteci, pithecanthropi și primale și care tinde să dispară la omul de Neanderthal și omul modern. Craniul de Arago pare mai degrabă să se poartivească mandibulei robuste și nu ce-

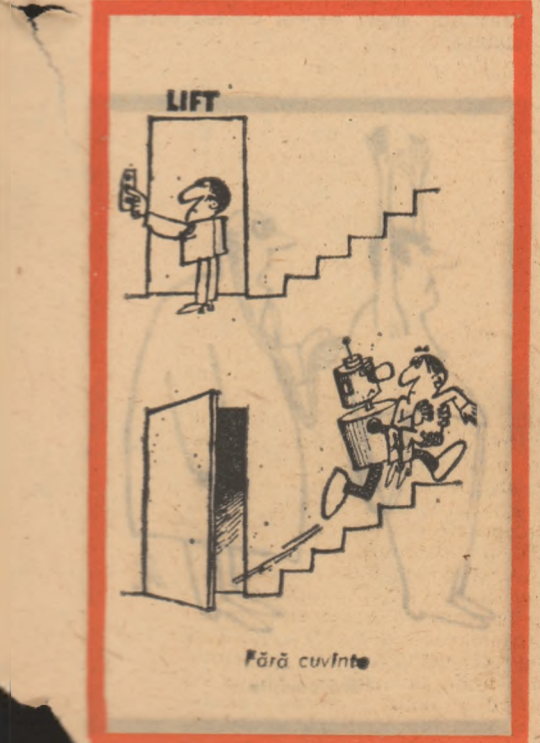


tehnica tehnica  
 tehnica tehnica tehnica  
 tehnica tehnica tehnica tel  
 tehnica tehnica tehnica  
 tehnica tehnica tehnica t  
 tehnica tehnica tehnica  
 tehnica tehnica tehnica t



lei gracile. În ansamblul lui, el este foarte deosebit de cel al omului modern, având caractere foarte arhaice. În primul rând un puternic prognatism (fălcii alungite înainte) al maxilarului superior, orbite largi, joase și puțin rectangulare, arcade ca niște viziere, frunte joasă și cutie craniană plată. Încît, prin arhaismul lui, omul din Tautavel este un arhantropian, ca și pithecanthropul. Dar are și trăsături care-l diferențiază net de arhantropienii cunoscuți pînă acum. Dinții, de pildă, care, spre deosebire de hominizii din Africa și Asia, nu au o mică creastă numită singulum și care nici la omul modern nu există. Sau fosa canină, care există la sinantrop, dar care la omul de Arago lipsește. Încît se poate presupune existența a două grupuri de hominizi care au evoluat izolat unul de altul: pithecanthropii, mult răspîndiți pe continentul afro-asiatic, și anteneanderthalienii din Europa occidentală, al căror tip este omul de Arago.

În ce privește inteligența omului de Arago, un răspuns satisfăcător este, firește, greu de dat. Se pare că era o făptură cu o talie relativ mărunță, adică mijlocie. N-avea alura unei maimuțe și mergea în picioare, deoarece uneltele găsite presupun, spre a fi făurite, libertatea miinilor. În schimb, creierul lui este mult mai mic decît la omul modern și la cel de Neanderthal, dar, totuși, mai voluminos decît al tuturor primatelor actuale. Iar existența pe fața endocraniului a unui lob al primei circumvoluții frontale, foarte dezvoltat și socotit de anatomici ca centrul limbajului, ar putea fi un indiciu că această însușire nu-i era străină. În același timp mesajele pe care ni le-a transmis peste milenii: uneltele, locuința, deși par primitive reprezintă, totuși, o industrie foarte elaborată. Omul de la Tautavel cunoștea, de asemenea, focul și vînătoarea și folosea, poate, pieile animalelor. Tulburătoare este și constatarea că vîna animale primejdioase, ca pantera și ursul, dovedea osemintele găsite, împotriva căror trebuia să se organizeze în grup. Or, toate acestea presupun inteligență. Descoperirea craniului de la Tautavel,



„veriga” care lipsea din lungul lanț al evoluției umane, va permite acum paleontologilor și antropologilor să înțeleagă mai bine această evoluție, dacă nu în întreaga lume, cel puțin în Europa.

**ORNITOLOGIE**

**Ciudatul metabolism al colibrilor**

Dacă ar fi să ne oprim asupra unui animal reprezentativ pentru fiecare continent, pentru cele două Americi n-am putea face o alegere mai bună decît colibriul. Într-adevăr, colibrii nu trăiesc nicăieri în altă parte, ci numai în această zonă geografică, începînd din Țara de Foc și pînă în Alaska. Această repartiție pare la prima vedere ciudată, deoarece ne-am obișnuit să asociem minuscula pasăre cu căldura tropicală, cu o floră exuberantă și nu cu latitudini înalte. Este adevărat că 450 de specii și subspecii recenzate trăiesc în zonele tropicală și subtropicală, dar nu e mai puțin adevărat că 6 specii urcă și coboară foarte mult spre nord și sud și că pot fi aflate și la limita ghețurilor eterne, la marile altitudini ale lanțului andin.

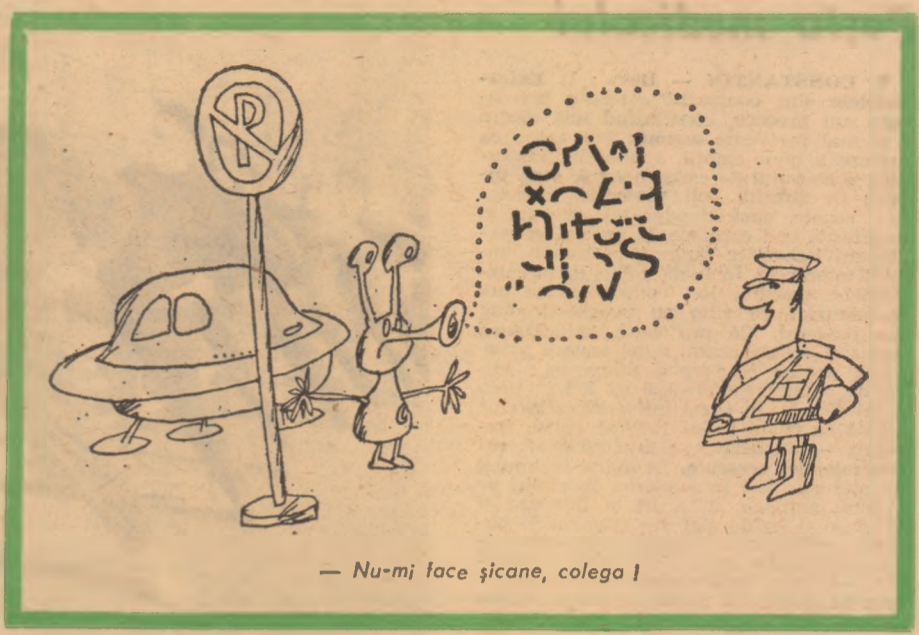


Minusculul colibri poate fi confundat uneori cu bondarul

Prima caracteristică a acestor păsări, aceea care le conferă numele popular de „păsări-muște”, este extraordinara micime a taliei lor, uneori mai mică decît a unor insecte ca: libelulele, fluturii, coleopterele și unii păianjeni. Recordul de nanism aparține unui colibri din Cuba, „colibriul prințesei Elena”. Corpul acestei păsărele are numai cinci centimetri lungime, din care un centimetru, ciocul, și cîntărește circa două grame, încît mulți naturaliști o confundă, la prima vedere, cu bondarul. Totuși există și colibri „giganți”, cel mai mare, care trăiește în Anzi, puțînd ajunge pînă la 20 cm. Nu mai puțin remarcabile sînt extraordinarele culori ale acestor păsări, pe care nu le-ar putea descrie decît, poate, pana unui Buffon. În fine, o altă caracteristică a colibrilor care atrage numaidecît atenția este zborul lor; ei se pot menține în aer pe loc, după care dispar cu o viteză de necrezut.

Filme făcute cu ajutorul unor camere cu mare viteză au permis, totuși, studiarea mișcării aripilor. S-a putut astfel constata că ele pot depăși 50 de bătaii pe secundă, iar viteza de vîrf, cel puțin pe distanțe scurte, este de ordinul a 100 km/h! Aceste performanțe, ca și talia mică a colibrilor și temperatura relativ ridicată a trupului lor, implică evident probleme de metabolism extrem de interesante. Spre a-și pune în funcțiune „motoarele”, colibrii au într-adevăr nevoie de un număr considerabil de calorii și, în consecință, de o alimentație abundentă și bogată. Din această cauză regimul lor alimentar este foarte variat: în același timp vegetal și animal, adică nectarul dulce al florilor și insecte.

Ciocul păsărilor-muscă variază ca lungime, iar în unele cazuri este chiar mai lung decît corpul. El este înzestrat cu o limbă bifurcată ca a șerpilor care aspiră nectarul, polenul sau insectele de pe flori. Dar colibrii pot captura insectele și în plin zbor, însă aceștia sînt „vînătorii” care au nu ciocuri foarte lungi și strîmte, ci ceva mai largi și mai scurte. Inferioritatea primei ca-



tegorii de colibri este compensată de incomparabila lor rapiditate și maniabilitate. Uneori, însă, dintr-o cauză sau alta, colibrii nu-și pot procura resurse alimentare suficiente pentru a-și întreține metabolismul ridicat. Scăparea le-o aduce o particularitate curioasă, anume faptul că împart hrana cu unele păsări ca, de pildă, rîndunica. Dar, spre a scăpa de carența alimentară, colibrii mai au și alte mijloace, anume migrația, regulă de la care nu fac excepție. De asemenea, în ciuda taliei lor mici, ei sînt mari călători: cei care cuibăresc în Extremul Nord, de pildă, își schimbă reședința de iarnă în Mexic și chiar mai departe.

Sînt numai cîteva aspecte ale vieții și traiului colibrilor. Ei nu mai sînt astăzi socotiți o incarnare a războinicilor căzuți pe cîmpul de luptă și apoi metamorfozați în păsări de Tayamiqui, soția Zeului Războiului, și nici vînați pentru a împodobi cu splendidul lor penaj părul marilor preoți sau coafura cochetelor. Dimpotrivă, descoperind rolul important pe care-l joacă în formarea a numeroase flori tropicale, pe care le polenizează, naturaliștii solicită autorităților o protecție tot mai eficientă.

**BIOCHIMIE**

**Suferințele unui pigment**

Hemoglobina este, se știe, pigmentul roșu din hematiile vertebratelor. Ea se compune dintr-o proteină numită **globină** și un fragment neproteinic numit **hem**. Mai exact, hemoglobina este rezultatul unirii unei molecule de globină cu patru molecule de hem. Principalul rol al hemoglobinei este de a transporta oxigenul de la organele respiratorii la țesuturi și bioxidul de carbon de la țesuturi la organele respiratorii. Ce se întîmplă, însă, cînd hemoglobina „se îmbolnăvește”? Căci acest pigment este și el supus îmbolnăvirilor. Ba, mai mult, în momentul de față se cunosc peste 150 de variante și forme patologice care afectează globina, deci partea proteinică a pigmentului.

Pînă prin 1910 nu se știa nimic

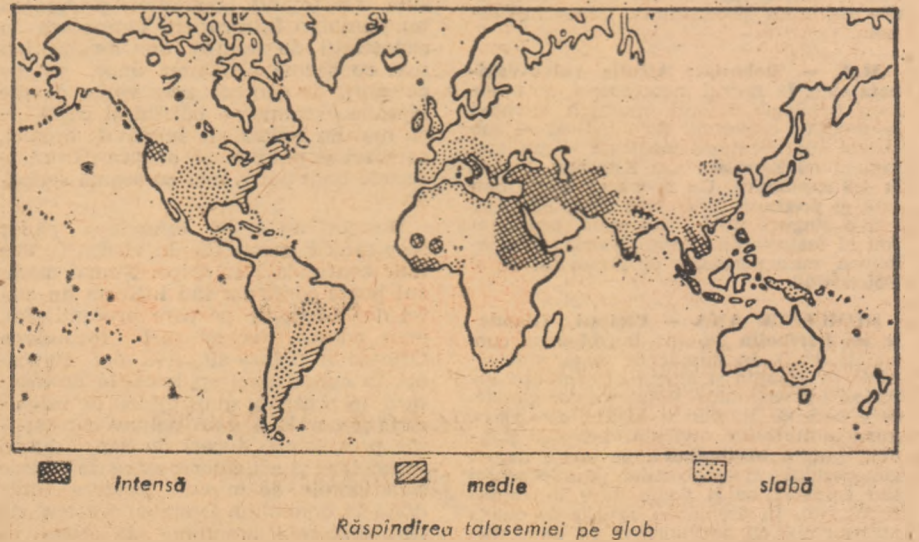
același timp, o anomalie a Hb (prescurtare de la hemoglobină). Cercetări ulterioare au dat naștere unei noi ramuri științifice, hemoglobinopatia, iar anomaliile pigmentului roșu au fost împărțite în două grupe: hemoglobinozele și talasemia.

Circa 40 de milioane de negri din Africa Ecuatorială, S.U.A. și din alte țări suferă de o formă de hemoglobinoză, maladie genetică care afectează structura inițială a lanțurilor globinice. În acest caz, aminoacidul glutamic e înlocuit printr-un alt aminoacid, valina, ceea ce face ca hemoglobina să „cadă” din hematii sub formă de cristale, iar globulele roșii să capete un aspect de seceră. În consecință survine așa-numita tromboembolie. În talasemie, sau anemia mediteraneană, se constată persistența hemoglobinei fetale. Prezentă în mod normal în eritrocitele fetale, această Hb dispare treptat după naștere, menținîndu-se în unele boli cum e talasemia (în limba greacă — thalassa = mare, de unde și denumirea maladii întîlnită mai ales la popoarele din bazinul Mării Mediterane).

Aceste boli se află, însă, nu numai în atenția medicilor, ci și a geografilor, istoricilor, demografilor. Căci studiind răspîndirea hemoglobinozelor se pot întocmi hărți care să indice expansiunea unor epidemii, migrarea unor populații, itinerarele caravelor sau legăturile istorice dintre diferite popoare. Iată un exemplu.

Multe triburi și popoare din Asia și Africa au suferit, timp de milenii, de malarie. Or, după cum s-a constatat, oamenii cu anomaliile ale hemoglobinei sînt rezistenți la această boală. Explicația? Plasmodium-ul, care provoacă malarie, este un hematofag, adică se frănește cu hematii. Obișnuit, timp de multe milenii, să consume hemoglobină normală, el refuză să deguste Hb cu modificări cît de mici, la nivel molecular. De unde și imunitatea la malarie a indivizilor cu anomaliile ale hemoglobinei. Așadar, se poate presupune că în zonele unde malarie nu face ravagii, locuitorii sînt atinși de diferite anomalii ale hemoglobinei (e vorba de regiunile afectate în mod obișnuit de malarie).

Făcînd cercetări asupra hemoglobinozelor în U.R.S.S., acad. I. Kassirski a constatat prezența lor în republicile transcaucaziene și din Asia Centrală, deci acolo unde s-au întretăiat drumurile comerciale ce legau bazinul mediteranean de Orient, de India și China. El a descoperit însă cîteva cazuri izo-



despre bolile hemoglobinei. Un medic american a constatat atunci la un pacient o anemie însoțită de icter și ulceratii ale pielii și a descoperit, în

late și la copii din regiunile Moscova, Odesa și Penza, ca urmare a căsătoriilor dintre localnici cu persoane originare din țările mediteraneene.







GOLFUL PERSIC

# Țărutul emiratelor

Primul lucru care izbește în zona Golfului Persic este peisajul insolit: orașe în plin pustiu. Acolo unde abia acum câțiva ani, în jurul fântinilor cu apă sălcie se înalță doar vreun fort vechi, au apărut aeroporturi ultramoderne, lanțuri de zgirle-nori, autostrăzi cu o splendidă iluminare nocturnă. Dar și mai uimitoare este totuși priveliștea care se deschide spre mare. Impetuoasa dezvoltare luată de exploatarea petroliere a dus la împinzirea apelor puțin adânci ale Golfului Persic cu o imensă rețea de macarale, sonde, fabrici plutitoare.

Cunoscută de secole și milenii ca un ținut monoton, pustiu, cu lagune — focar de malarie, și cu o navigație grevată de mari primejdii din cauza recifelor de corali, zona Golfului Persic este acum un adevărat „Ruhr maritim”. Și dacă ai ști ce se găsește pe fundul mării! — ne-a spus un inginer francez care a lucrat la montarea unei rafinării în larg. Sint atâtea conducte de petrol și gaze, rigide și flexibile, încât marea a început să semene cu o gigantică farfurie cu macaroane. Înainte de a arunca ancora trebuie să cercetezi foarte bine terenul.

Zona care se învecinează cu îngusta strâmtoare Ormuz este așa numitul ținut al emiratelor, cunoscut odinioară sub numele de Țărutul piraților. În 1853 Anglia a semnat cu emiratele de acolo un tratat avantajos pentru ea și de atunci a început să „spere libertatea navigației” în Golful Persic și „pacea” pe țărmurile lui, având baze militare în Bahrein și în emiratul Sharja. Prezența a 6-7000 de soldați englezi îi permitea oricând să intervină în treburile interne ale emiratelor.

În 1968 a început să fie luată în discuție problema creării unei federații a emiratelor din Golful Persic, dar lucrurile n-au fost duse la bun sfârșit. Inițial federația ar fi trebuit să cuprindă nouă emirate: Bahrein, Qatar, Dubai, Abu-Dhabi, Sharja, Umm al Qaiwain, Fujaira, Ras al Khaima și Ajman. În care caz ea ar fi avut mai bine de

500 000 de locuitori. Cum însă fiecare emir ținea ca centrul administrativ al emiratului său să devină și capitala federației, s-a hotărât să se construiască o nouă capitală pe un „teritoriu al nimănui”, la hotarul dintre Dubai și Abu-Dhabi. În octombrie 1970, Bahrein a protestat însă împotriva acestei hotărâri, cerând în plus ca fiecare emirat să delege în consiliul consultativ



Moscheea Suk-al-Kamis din Bahrein, cea mai veche din zona Golfului Persic

al federației un număr de reprezentanți direct proporțional cu populația lui. Qatarul a declarat atunci că Bahreinul încearcă să-și aroge un rol conducător în federație, dat fiind că populația sa reprezintă mai bine de jumătate din aceea a proiectatei uniuni.

Dar să ne oprim puțin asupra câtorva emirate. Ajmanul este o simplă așezare de pescari de pe țărmul unei lagune cu ape de smarald; singura sursă de venituri a emirului sint timbrele postale. La câțiva metri depărtare de coastă copiii pescuiesc scoici pentru perle. La umbra palmierilor se ațin doi jandarmi — garda simbolică a emirului. E, într-adevăr, un colțisor idilic, dar importanța lui politică în proiectata federație era, evident, infimă.

În comparație cu Ajman, Bahreinul are cu totul alte dimensiuni. În bazarul din Manama, capitala emiratului, și pe străduțele strimte este o imbulzeală și o larmă de nedescris. Mașinile circulă cu viteză de melc, provocând „gîtuiri”. Majoritatea caselor sint construite în stil persan, dar instituțiile arborează stilul colonial britanic.

Tot Bahreinul a cunoscut și primele mișcări muncitorești din istoria emiratelor (în 1954—1956 și în 1965). În iunie 1970 în Bahrein a avut loc o încercare neizbutită de lovitură de stat, care s-a soldat cu un proces, primul proces politic public din istoria emiratului. Dar dacă procesul a fost public, sentința și soarta acuzaților nu sint cunoscute încă nici astăzi.

Vechi centru al administrației britanice din zona Golfului Persic, Bahrein a beneficiat cu mult înaintea altor emirate de un sistem mai modern de administrare și învățămînt. Este singurul emirat din regiune care poate soluționa conflictele intertribale interne. Pînă la urmă Bahreinul a hotărît să nu mai intre în federație și să se de-

clare independent. Ceea ce s-a și împlinit la 14 august 1971.

Vecin cu Bahreinul insular, Qatarul se află într-o peninsulă. Are circa 100 000 de locuitori; dreptul de a se socoti locuitor al emiratului îl are orice ins născut pe teritoriul acestuia sau care trăiește acolo începînd din anul 1930.

În fața moscheii principale din Doha, capitala emiratului, se află un superb turn albastru-trandafiriu cu ceas. Cupolele moscheii au fost preluate și de stema națională; de altfel ele figurează și pe clădirea centrului de televiziune din Qatar, cel mai puternic centru din Golful Persic după cel din Kuwait. Qatarul s-a proclamat independent tot acum cîteva luni, anume la 1 septembrie. Constituția, adoptată încă în 1970, prevede crearea „unui organ reprezentativ, care-și va exprima opinia sub formă de recomandări”. Veniturile realizate de emirat din petrol s-au ridicat, în 1970, la 110 milioane de dolari.

În fiecare emirat, tronul se sprijină pe principalul trib, a cărui căpetenie este chiar emirul. Deși populația este nomadă, cînd emirul este în primejdie locuitorii pun imediat mina pe armă și sar în ajutorul acestuia. Aluiminteri, în restul timpului, tribul, socotit o singură mare familie, rătăcește prin pustiu oprindu-se numai cînd și cînd la marginea orașelor, unde își așează corturile. Căci creșterea de cămile și modul de viață nomad sint încă socotite în Arabia Indeleptică onorabile ale oricărui războinic liber.

(După „Ze rubejom”)

CANADA

## Frunze de arțar și industrie grea

În Canada este o toamnă neobișnuită. E adevărat, piscurile Munților Stîncoși s-au și acoperit cu zăpadă, dar în păduri vegetația cedează greu locul auriului veșmînt autumnal, care seamănă cu un superb gobelin.

Pretutîndeni se văd frunze de arțar. În parcuri și scuaruri, pe bulevardele și în piețele orașelor — frunze naturale. Iar în magazine, avioane, hoteluri — desenate. Frunza de arțar este imaginată pe drapelul Canadei și poate fi văzută literalmente pe tot ce se fabrică, se tipărește, se reclame. Palele de vînt înalțe în văzduh frunze uscate care, după ce plutesc lin cîteva clipe, zboară ca o serpentină pînă hăt departe...

În cursul unei călătorii de două săptămîni am cutreierat multe orașe și provincii, de la Atlantic la Pacific și de la Niagara în tîndră.

Am urcat cu multă plăcere pe muntele care domină Montrealul, cel mai mare oraș din Canada (circa 3 milioane de locuitori, dintre care aproximativ două treimi de origine franceză). Important nod feroviar, rutier și aerian, Montreal este cel mai mare port al Canadei și al doilea de pe coasta răsăriteană a Americii de Nord (după New York), accesibil pentru vase oceanice. De pe munte se deschide o panoramă care-ți taie respirația. Zgîrie-norii care, de jos, par uriași și impresionanți, de pe creasta muntelui fac impresia unor cubulețe zvîrlite la întimplare de o mină jucăușă. Orașul, foarte animat, ba chiar zgomotos, pare de la această înălțime tăcut. Numai luminile reclamelor arată că acolo pulsează o viață intensă.

Harta Canadei arată o țară imensă, cu cimpii nesfîrșite și munți înalți, stîncoși, sumedenie de riuri, păduri virgine și tîndră. Însă toate liniile de

cale ferată și toate goselele transcontinentale, toate liniile aeriene trec printr-o îngustă, dar lungă fișie (5000 de kilometri), în care trăiește majoritatea populației canadiene.

Așezată la confluența a trei riuri, Ottawa, capitala, pare la prima vedere un oraș liniștit, cu o viață tihnită, moderată. Veverițe cenușii se plimbă în voie chiar în centrul orașului. Acesta nu are întreprinderi industriale mari; doar de partea cealaltă a riului omonim se află o fabrică de hîrtie, iar autobuzele sint singurul mijloc de transport în comun al capitalei.

Reședința guvernatorului general, care o reprezintă pe regina Angliei și este numit de ea la recomandarea primului ministru canadian (odinioară colonie engleză, Canada este acum un stat federal care face parte din Commonwealthul britanic), se află în cel mai pitoresc cartier al capitalei. Tot acolo se află și parlamentul cu cele două camere, ministerele etc. De altfel Ottawa e, în genere, un oraș de instituții publice, de tot soiul de birouri, oficii etc. De aceea și populația se împarte în două mari categorii: de o parte funcționarii din birouri, de alta lucrătorii din sfera serviciilor.

Cîndva, politica se făcea, dacă ne putem exprima așa, mai ales în orașele mari din Canada: Toronto și Montreal. Astăzi, Ottawa este nu numai centrul administrativ, ci și cel politic. Orașul se dezvoltă rapid. Alături de vilele și casele pentru o singură familie care predominau pînă mai ieri au început să se construiască cartiere rezidențiale și blocuri înalte. Deși constructorii se lovesc de o dificultate necunoscută în alte locuri: clădirea Parlamentului este incununată de turnul păcii și, conform unei legi în vigoare în Ottawa, nici o construcție nu trebuie să-l depășească. Din această cauză, o mare firmă de construcție a trebuit să reducă cu patru etaje proiectul inițial al unei clădiri înalte. Dar întreprinzătorii oameni de afaceri găsesc în cele din urmă o cale de a eluda legea, încît acum a început să fie construit un zgîrie-nor mai înalt decît turnul parlamentului.

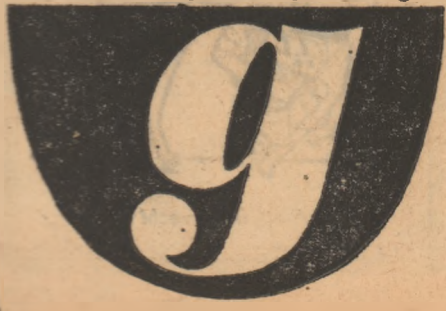
Canada are foarte bogate resurse naturale și se numără printre țările capitaliste dezvoltate, cu un potențial economic care crește rapid. După război economia ei a făcut o serioasă cotitură în direcția industrializării. Dintr-o țară agricolă, Canada a devenit o țară cu o industrie puternică. Încît astăzi ea se situează printre primele țări capitaliste din lume prin produsul social, venitul național și producția industrială pe cap de locuitor. Deși Canada produce și acum mult grîu și carne, totuși fabrică tot mai multe mașini și utilaje, destinate atît nevoilor interne cît și exportului.

Ilustrații elocvente ale mutațiilor petrecute în economia Canadei se pot vedea pretutîndeni. Orașul Calgary, de pildă, de la poalele Munților Stîncoși, la hotarul cu preria, a fost întemeiat acum 75 de ani pe locul unei vechi fortărețe, construite în timpul cuceririi acestei zone de la indienii. De atunci Calgary s-a dezvoltat atît de mult încît locuitorii lui afirmă nu fără mîndrie că urbea lor este cel mai înțins oraș al țării. După cum se pare, prin numărul de automobile pe cap de locuitor Calgary se situează pe primul loc în Canada și pe locul doi în lume după Los Angeles.

Intr-adevăr, Calgary, celebru odinioară ca un oraș al unor originale festivaluri, ca un loc unde se mai puteau vedea imagini coborîte parcă din vestul sălbatic, este acum un mare centru industrial. În provincia Alberta, unde se află Calgary, se extrag două treimi din tot petrolul Canadei, patru cincimi din rezervele de gaze naturale, circa o treime din cărbunile de pe pămînt, și toate acestea sint în mare măsură legate de acest oraș cu cea mai mare suprafață din țară.

A. Lukovet

giodu  
globul globul  
globul globul globul  
globul globul globul globul  
globul globul globul globul  
globul globul globul globul  
globul globul globul globul  
globul globul globul globul



— Iar o scrisoare de la maică-ta. Ne scrie că s-a plictisit și că vine la noi în concediu



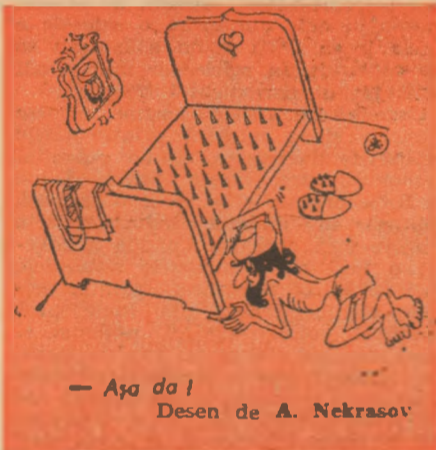
## DE LA SCINDURA CU CUIE LA MASA DE SCRIS

### Longo, de profesie fakir

Să facem un mic efort de imaginație. Într-o arenă cufundată în întuneric, un reflector aruncă brusc o pată de lumină, în care apare un bărbat înveșmîntat într-un costum strălucitor. Spectatorii incremenesc în așteptarea „miracolelor” ce urmează să se producă: și într-adevăr bărbatul în costum strălucitor înghite picături de plumb lichid, topit chiar acolo, în arenă, în văzul tuturor, de parcă ar sorbi o băutură răcoritoare. Cîte un spectator sceptic vrea să se convingă că nu e păcălit. Încearcă să atingă vasul cu lichidul suspect, dar își retrace mina, speriat. Metalul incandescent dogorește, nu glumă...

Fakirul Longo, care realiza aceste performanțe, este astăzi un bătrîn de aproape o sută de ani, cu părul și barba colilii. Timp de multe decenii, trucurile lui miraculoase au încîntat generații de spectatori din U.R.S.S. și din multe alte țări. Încît Longo și-a meritat din plin aura de fakir. Călca, cu picioarele goale, pe cărbuni încinși, sau sarea coarda pe cioburi de sticlă, sau culca pe scinduri în care erau infipte cuie, mușca din bucăți de fier încins la roșu. Ca să nu mai vorbim de clasicul truc al înmormîntării de viu într-o groapă, pe care oricine era invitat s-o bătătorească.

Da, toate acestea erau trucuri. Dar ele nu erau de fel ușoare, căci chiar



înși cu un sever antrenament fizic n-ar fi izbutit să le realizeze. Unul dintre cele mai grele numere, după cum arată chiar artistul, era înmormîntarea de viu, care prevedea numai trei măsuri de precauție: 1. pămîntul să nu fie fărîmițat, ci adunat în bulgări cit mai mari, cu goluri de aer între ei; 2. o sfoară de care fakirul să tragă în semn că trebuie readus la suprafață și 3. un bob de mazăre sau un simbur pe care cel îngropat să-l sugă, concentrîndu-și toată atenția asupra acestei acțiuni.

Dmitri Ivanovici Longo și-a început cariera la 10 ani cînd, într-o piață din Moscova, l-a cunoscut pe muzicantul și prestidigitatorul italian Lionelli, primul lui dascăl. De atunci au bătut împreună, pe jos, toate drumurile Rusiei, dînd spectacole în bilciuri, sate și orașe. Treptat, Dmitri Longo, a cîștigat o popularitate greu de egalat. Împreună cu soția, care era și asistenta lui, a făcut de trei ori înconjurul globului pămîntesc, dînd reprezentații în sute de orașe. Printre nenumăratele sale numere, cel mai gustat era așa-numitul teatru al gîndacilor de casă, care înfățișa aceste preaputen simpatice insecte în acțiuni și atitudini specifice umane: gîndacii se plimbau cu trăsura, citeau ziare, se dădeau în leagăn. Binecunoscutul dresor A. Durov a fost profund impresionat de îndemînarea lui Longo.

Un alt număr spectaculos, aplaudat în toate marile orașe din lume, îl înfățișa pe artist desculț, dar înveșmîntat în zale grele, urcînd o scară cu săbii tăioase în loc de trepte.

Dar, evident, ca orice fakir care se respectă, Dmitri Longo a lucrat și cu șerpi. În copilărie îl mușcase o viperă. Organismul lui, de o rezistență ieșită din comun, a fost însă mai tare decît veninul și, în plus, a dobîndit imunitate. De aceea numerele lui cu șerpi erau fantastic de îndrăznețe.

Acum bătrînul artist pregătește pentru tipar volumul „Insemnările unui fakir”, în care dezvăluie, între altele, cîteva secrete ale meseriei. Spre a urca desculț pe scara de săbii, de pildă, își ungea tălpile cu o soluție de uleiuri și



Vituri cai de cursă

Foto: S. Karitnikov (APN)

alte extracte vegetale, folosite de „fakirii adevărați” din Orient. De altminteri, Longo recunoaște că a preluat multe procedee de la dervizii persani și yoghinii indieni, de la prestidigitatorii egipteni, fakirii arabi sau iluzioniștii occidentali. Dar toate aceste „miracole” reclamau mulți ani de muncă, un antrenament deseori istovitor și, mai presus de orice, o voință de fier.

## JOCUL ÎNTÎMPLĂRII

### Ca două picături de apă

Era prin anul 1900. Călătorînd prin țară, regele Italiei, Umberto I, a poposit la un moment dat în orașelul Monza. Infometat, a intrat într-un restaurant și s-a cufundat în studierea listei de bucate. Dar cînd și-a ridicat ochii și l-a privit pe patronul restaurantului, a incremenit de uimire: patronul și regele semănau ca două picături de apă.

— Cum te cheamă? s-a interesat regele.

— Umberto, maiestatea voastră.

— Umberto?! Și unde te-ai născut?

— La Torino, la 14 iunie 1844.

Regele a tăcut, copleșit de aceste coincidențe. Dar ele nu s-au oprit aici. Conversînd cu „dublura” lui, Umberto I a aflat că proprietarul restaurantului se însurase în ziua cînd se căsătorise și el, regele, că soțiile lor aveau același nume și că, în sfîrșit, în ziua cînd Umberto fusese încoronat, la 8 ianuarie



1878, dublura lui își deschisese localul de alimentație publică.

Toate acestea au părut atît de neobișnuite, încît regele și-a exprimat dorința de a-și revedea „geamănul” la marea serbare sportivă ce trebuia să aibă loc a doua zi. Întîlnirea n-a avut însă loc: proprietarul restaurantului murise într-un accident.

— Biografiile noastre nu sînt deci chiar identice, a remarcat Umberto I. El e în ceruri, iar eu...

Dar regele se grăbise. Un atentat i-a curmat viața înainte de a apuca să sfîrșească fraza.

Istoria a consemnat extrem de puține coincidențe atît de izbitoare. Asemănările fizice dintre oameni sînt însă mai frecvente.

Calvin Coolidge, președinte al S.U.A., a semănat ca două picături de apă cu un chelner din New York. Acum cîteva decenii, tot la New York a existat un frizer care părea geamănul lui Mussolini. Drept care, un teatru new-yorkez l-a angajat pe „geamăn” să participe la un spectacol satiric la adresa dicta-

torului fascist italian, iar Italia fascistă a adresat guvernului S.U.A. o notă de protest.

Cele două fotografii de mai jos ne pot convinge de asemănarea dintre celebrul aviator american Charles Lindbergh (stînga) și un modest funcționar parizian, Pierre Tristan. Alte fotografii atestă că asemănări uimitoare între capete încoronate și personalul din alimentația publică n-au fost înregistrate numai de istorie. Într-adevăr, și acum există în Anglia două figuri identice: regina Elisabeta II și o chelneriță din Norfolk.

Cum se explică aceste asemănări? Deocamdată, nici un specialist n-o poate spune. Olandezul van Bemmeln a încercat să acrediteze ipoteza că ar putea fi vorba de rude de singe care nu se cunosc. Van Bemmeln își argumentează supoziția afirmînd că acum opt generații fiecare om a avut 256 de strămoși, iar în urmă cu treizeci de generații numărul acestora se ridică la un milion. Nu-i de fel exclus, așadar, ca la un moment dat acești numeroși ascendenți să se manifeste fie și printr-o asemănare „tardivă”.

Cel mai probabil este însă că uimitoarele asemănări sînt un simplu produs al întîmplării.

(După „Smena”)

## VA FI O PLĂCERE...

### Piele artificială pentru dinți

Orice stomatolog și orice pacient știu că, din toate punctele de vedere, a preveni caria este mai simplu și mai ușor decît a o trata. Din păcate, metodele utilizate pînă acum pentru a păstra dinții intacti nu oferă o varietate prea largă, limitîndu-se în esență la grija pentru o bună igienă a gurii. Pînă și fluorul sau compușii săi, în care se pususeră la un moment dat mari speranțe, nu și-au dovedit pe deplin eficiența — cel puțin după opinia unor cercetători.

Iată însă că un nou procedeu pare să promită rezultate din cele mai satisfăcătoare. Este vorba de acoperirea dinților cu un înveliș dintr-o substanță plastică, methacrilatul de metil. Înainte de a aplica acest compus, care se prezintă sub forma unui lichid limpede, cu gust dulceag, se face o toaletă amănunțită a danturii. Apoi, methacrilatul de metil se unge pe suprafața de contact a molarilor cu ajutorul unei pensule cu peri fini. O deosebită atenție se acordă neregularităților de relief și fisurilor smalțului — locuri unde se dezvoltă de obicei flora microbiană căreia i se datorează cariile. Ultima operație constă în iradierea cu ultraviolete a dinților acoperiți de plastic.

După constatările de pînă acum, „pielea artificială”, cum a fost poreclită substanța adezivă, se menține cel puțin doi ani. În acest interval dinții astfel tratați prezintă carii doar în proporții de 2 la sută, față de 54 la sută pentru dinții cărora nu li s-a aplicat methacrilatul. Comparația e cu atît mai valabilă cu cît ea s-a efectuat nu între pacienți diferiți, ci asupra unora

... varia ...  
... varia varia varia ...  
... varia varia varia varia ...  
... varia varia varia varia ...  
... varia varia varia varia ...  
... varia varia varia varia ...  
... varia varia varia varia ...



și acelorași persoane, cărora li s-au acoperit cu „piele artificială” molarii cîte unei jumătăți de maxilar, lăsîndu-se cealaltă jumătate neatinsă, ca „martoră”.

Pentru a perfecționa metoda, cercetătorii se străduiesc acum să învelească și suprafața greu accesibilă dintre dinți, pentru ca protecția să fie cît mai completă. În același scop, se preconizează amestecarea methacrilatului cu florură de calciu care se speră că va pătrunde treptat în smalț, făcîndu-l invulnerabil față de microbi.

## CALEIDOSCOP

### Plouă cu sare

De la o vreme, în regiunea lacului Balhaș (Kazahstan) au început să cadă ploii sărate. Analizele făcute au arătat că un litru de apă de ploaie conține circa 100 mg de sare. Specialiștii consideră că la originea acestui fenomen neobișnuit este chiar lacul Balhaș.

Într-adevăr, în ultimul an, datorită cantităților mari de sare aduse de riurile care se varsă în lac și de rețeaua de ape subterane, salinitatea apelor lacului a crescut mult, în timp ce volumul lui a scăzut. Specialiștii socotesc că ținutul secetos din jur provoacă o intensă evaporare a apei mineralizate a lacului Balhaș, iar sarea, spulberată de vînt, ajunge în pături mai înalte ale atmosferei, de unde se întoarce pe pămînt o dată cu precipitațiile.

### Amintiri...

Muzeul de istorie a muzicii de pe lîngă Institutul de arte din Harkov și-a îmbogățit recent colecția de instrumente muzicale cu un pian care se pare, a aparținut familiei celebrului compozitor Glinka.

Această supoziție se bazează deocamdată numai pe faptul că pianul a fost fabricat la începutul secolului XIX de firma P. Wolf și are calități sonore excepționale. Urmează ca „biografia” lui să fie stabilită de specialistul Iuri Scerbinin care, de 10 ani, adună exponate pentru muzeul amintit, multe din ele unice: ultimele scrisori ale lui Ceaikovski, o fotografie cu dedicație a lui Șaliapin, autografe date de Prokofiev etc.





## Poșta medicului

(Urmare din pag. 8-a)

**D. V. — Iași:** Cauza oligomenoreei (menstre rare, după 35—40 de zile) s-ar datora, se pare, unei dereglări hipofizare. Sub control medical se recomandă Sintofolin sau Dietilstilbestrol, 1/2 cpr/zi, asociind din ziua 15-a 10 mg Progesteron la 2 zile, timp de 14 zile. După 3 luni vor fi

lăsate 1—2 cicluri fără tratament, pentru a se vedea dacă s-a restabilit ritmul normal al ciclului. În caz contrar se va trece la administrarea de hormoni gonadotropi corionici (Gonacor), și anume 10 injecții de 1000 u la 2 zile, cu o pauză de 10—12 zile. Se recomandă, de asemenea, administrarea de vitamină E (3—4 drajeuri/zi).

## Primele mănuși ale lumii

(Urmare din pag. 4-a)

la pământ după o lovitură precisă cu dreapta.

În felul acesta, titlul de campion mondial absolut în boxul profesionist a trecut asupra lui Louis. Dar, la banchet Joe a declarat că va merita să fie campion numai după o a doua întâlnire cu Schmeling.

Meciul revanșă a avut loc într-adevăr și rezultatul e cunoscut. De astă dată, la banchet Louis a rostit o cuvântare

alcătuită numai din cinci cuvinte: „Acum mă puteți socoti campion“.

A mai continuat mult timp să lupte în ring. Om impulsiv, a pierdut mari sume de bani la ruletă, a trăit pe picior mare, fără să-și refuze nimic. Dar, e adevărat, și-a ajutat și frații și surorile.

În timpul războiului, Louis a fost șofer în armata americană. După terminarea conflagrației, a continuat să apară în ring apărându-și titlul de campion. Dar de fiecare dată victoriile lui erau tot mai puțin convingătoare. Ciștiga mult, dar în același timp și datoria lui la fisc creștea. Încit, la un moment dat, a ajuns la un milion. I s-a intentat proces, dar președintele S.U.A. a dispus ca Joe Louis să fie „iertat“.

În 1948, Bombardierul negru a hotărât să părăsească ringul neînving.



## Un sfat util

**Doriți să faceți o plăcere deosebită unei persoane care vă este scumpă? Încheiați la ADAS, în favoarea acesteia, o asigurare cu termen fix!**

Ca părinte doriți, bunăoară, ca fiul sau fiica dv., atunci când își va termina pregătirea profesională și se va afla în pragul întemeierii unui cămin propriu, să aibă la îndemână o sumă mai importantă. Invers, ca fiu sau fiică, în semn de grijă și recunoștință pentru părintele care se află în întreținerea dv., doriți ca acesta, când va împlini o anumită vîrstă, să aibă la dispoziție o sumă oarecare.

Puteți atinge asemenea ținte încheind la A.D.A.S., în favoarea persoanei respective, o asigurare cu termen fix.

Iată câteva avantaje ale acestei asigurări:

● Ea poate fi încheiată de orice persoană (între 16 și 60 de ani) în favoarea oricărei persoane (indiferent de vîrstă sau de rudenie).

● Termenul pe care îl puteți stabili (cînd persoana respectivă va primi de la A.D.A.S. suma asigurată) poate fi de la 5 pînă la 20 de ani de la data cînd încheiați asigurarea.

● Puteți asigura persoanei alese de dv. orice sumă, începînd de la 10.000 de lei și crescînd cu cîte 5.000 de lei. Dacă suma asigurată este mai mare de 10.000 de lei, vi se va face în prealabil o examinare medicală, ceea ce nu poate supăra pe un om sănătos.

● Dacă, după ce ați încheiat asigurarea, vă răzgîndiți asupra persoanei alese la început să primească suma asigurată, o puteți schimba, fără nici o restricție, puteți reveni asupra hotărîrii, pe baza unei simple cereri depusă la A.D.A.S. (Puteți chiar

să vă înscrieți pe dv. înșivă, fie de la bun început, fie mai tîrziu, ca beneficiar al asigurării).

● Puteți comunica, încă de la început sau pe parcurs, persoanei alese de dv. ca beneficiar al sumei că ați încheiat o asigurare în favoarea ei sau puteți să nu-i comunicați deloc, făcîndu-i această plăcută surpriză numai în momentul cînd ea va fi chemată la A.D.A.S. să-și primească suma! Aveți astfel largi posibilități de a vă manifesta sentimentele pentru o persoană.

● Dar avantajul cel mai mare al asigurării este acela că persoana aleasă va primi suma asigurată la termenul stabilit chiar dacă acela care a încheiat asigurarea în favoarea ei va fi decedat între timp. Astfel, dacă decesul s-a produs ca urmare a unui accident sau a unei boli infecțioase acute (tetanos, hepatită epidemică, febră tifoidă etc), e destul să fi trecut chiar și numai cîteva zile de la perfectarea poliței de asigurare pentru ca beneficiarul asigurării cu termen fix să primească în întregime, la termen, de la A.D.A.S., suma asigurată! În caz de deces din alte cauze, suma se plătește integral dacă decesul a survenit după 2 ani de la încheierea asigurării. Iar dacă decesul s-a petrecut înainte de 2 ani — din alte cauze decît din accidente sau din boli infecțioase acute, — nici atunci banii dv. nu se pierd: A.D.A.S. plătește o sumă parțială.

● Asigurarea cu termen fix este ieftină. Plata primelor de asigurare către A.D.A.S. se poate face de că-

**Sufleteți**  
Un excelent aperitiv, obținut din expandarea crupelor superioare de cereale, cu adaos de grăsimi vegetale și brinză superioară „pecorino“.

**PUFULETI**

CIMP BUCUREȘTI

tre dv. și în rate lunare, așa încît asigurarea este accesibilă și persoanelor cu venituri mai modeste. Dacă doriți să plătiți primele anticipat pe o perioadă care depășește 2 ani, A.D.A.S. vă

acordă, începînd de la acea dată, o reducere de 4%.

● Iată tariful complet de prime de asigurare, de plată lunar, pentru 10.000 de lei sumă asigurată:

Durata asigurării	Vîrsta asiguratului la încheierea asigurării			
	16—40 ani	41—50 ani	51—55 ani	56—60 ani
5 ani	165 lei	166 lei	167 lei	169 lei
6 "	135 "	136 "	137 "	139 "
7 "	114 "	115 "	116 "	118 "
8 "	98 "	99 "	100 "	102 "
9 "	86 "	87 "	88 "	90 "
10 "	76 "	77 "	78 "	—
11 "	68 "	69 "	70 "	—
12 "	61 "	62 "	64 "	—
13 "	55 "	57 "	58 "	—
14 "	50 "	52 "	53 "	—
15 "	46 "	48 "	—	—
16 "	43 "	44 "	—	—
17 "	40 "	41 "	—	—
18 "	37 "	38 "	—	—
19 "	34 "	36 "	—	—
20 "	32 "	34 "	—	—

● Sî acum două exemple:

— dacă aveți vîrsta de 55 de ani și doriți să asigurați unei persoane suma de 10.000 de lei, plătită după 10 ani, veți achita lunar la A.D.A.S. o primă de asigurare de numai 78 de lei;

— dacă sînteți în vîrstă de 40 de ani și doriți să asigurați unei persoane suma de 25.000 de lei, plătită după 20 de ani, veți achita lunar la A.D.A.S. o primă de asigurare de numai 80 de lei.

Cu ajutorul tarifului de mai sus, puteți afla singuri prima de asigurare și pentru alte cazuri. În prima coloană găsiți numărul de ani după care stabiliți să se facă plata sumei asigurate, iar în coloanele următoare găsiți grupele de vîrstă, deci și vîrsta dv. La întîlnirea acestor elemente, aflați suma de plată lunar, pentru o asigurare de 10.000 de lei.

● Nu-i așa că aceste argumente sînt cu prisosință convingătoare pentru oricine? Dacă este așa, să trecem la fapte! O idee bună nu trebuie să se piardă pe drum. Ea se pune în practică fără întîrziere. Deci:

— alegeți persoana care vă este cea mai apropiată.

— stabiliți vîrsta acesteia, la care considerați cel mai nimerit ca ea să primească suma asigurată.

— faceți diferența dintre vîrsta de atunci a persoanei alese și vîrsta ei de astăzi, determinînd astfel termenul pentru care se încheie asigurarea. Coordonați acest termen cu propria dv. vîrstă, în sensul ca la acea dată, vîrsta dv. să nu depășească 65 de ani (aceasta este una din condiții ca asigurarea să se poată încheia).

— în funcție de nevoile persoanei respective și de posibilitățile dv. materiale de a achita lunar prima de asigurare, alegeți suma pentru care încheiați asigurarea.

— pentru lămuriri suplimentare și pentru a încheia efectiv polița de asigurare, adresați-vă responsabilului A.D.A.S. de la locul dv. de muncă sau telefonați unității A.D.A.S. (direcția județeană sau punct de lucru), în raza căreia vă aflați, care vă va trimite un agent sau un inspector de asigurare.

URMAȚI ÎNDEMNUL NOSTRU. NU UITAȚI: PREVEDEREA ESTE MAMA ÎNTELEPCIUNII. IAR ASIGURAREA ESTE FIICA ACESTEIA!



